

Strateški razvojni program

Općine Kalnik

za razdoblje 2018. – 2027. godine

Final draft 1.0

Kalnik, rujan 2019. godine

Naručitelj:

Općina Kalnik
Stjepana Radića 5, Kalnik
HR-48267 Orehovec

Dokument izradili:

T&MC Group
Amruševa 19
HR-10000 Zagreb
Tel: +385 1 4811 230
www.tmc-holding.com

Sudjelovali u izradi dokumenta:**T&MC Group**

- ❖ Dr.sc. Damir Novotny, *Managing Partner*
- ❖ Mag.oec. Ksenija Čulubrk, *Senior Managing Consultant*
- ❖ MBA Vedran Sablić, *Consultant*
- ❖ Univ.bacc.oec. Anton Knežević, *Consultant*
- ❖ Mag.oec. Tena Magličić, *Consultant*

Izradu ovog dokumenta sufinancirala Europska unija – Europski poljoprivredni fond za ruralni razvitak (EAFRD) kroz Operativni program Ruralni razvoj u Republici Hrvatskoj

Sadržaj

1. UVOD	4
1.1. Pristup i metodologija izrade strategije	4
1.2. Strategija EU 2020 /EU 2027	6
1.3. Nacionalni operativni programi	8
2. ANALIZA SADAŠNJEG STANJA: GDJE SMO DANAS?	12
2.1. Općina Kalnik – Povijest	12
2.2. Osnovni podaci o Općini	12
2.3. Prostorni i prirodni potencijal	13
2.4. Kulturna baština	16
2.5. Narodni običaji	17
2.6. Prometna, telekomunikacijska i komunalna infrastruktura	18
2.7. Gospodarstvo	21
2.8. Analiza financija Općine	24
2.9. Obrazovanje i socijalna infrastruktura	25
2.10. Usporedna analiza: Kalnik i izabrane općine u RH i EU	28
2.11. SWOT analiza	29
2.12. Postojeće razvojne inicijative i projekti u tijeku	30
2.13. Planirani projekti i Ekološka mreža	34
2.14. Obveza provođenja ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu	35
2.15. Uvjeti zaštite prirode	35
3. STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE DO 2027: KAMO IDEMO?	37
3.1. Vizija i misija	38
3.2. Glavni razvojni ciljevi Općine za razdoblje do 2027. godine	38
3.3. Strategija razvoja gospodarstva	39
3.4. Strategija razvoja turizma	40
4. STRATEŠKA PODRUČJA DJELOVANJA: KAKO OSTVARITI CILJEVE?	51
5. IMPLEMENTACIJA I FINANCIRANJE	60
6. MONITORING I EVALUACIJA	63
LITERATURA I IZVORI	66
POPIS SLIKA	67
POPIS TABLICA	68

1 UVOD

Općina Kalnik (dalje u tekstu: Općina) je jedinica lokalne samouprave u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Općina je smještena u zapadnom dijelu Koprivničko-križevačke županije, ali također gravitira i u Varaždinskoj županiji. Na području Općine postoji osam naselja: Borje, Kalnik, Kamešnica, Obrež Kalnički, Popovec Kalnički, Potok Kalnički, Šopron i Vojnovec Kalnički. Prema popisu stanovništva Hrvatske iz 2011. godine, na području Općine živi 1.361 stanovnika. Općina se prostire na površini od 26,34 km², a okružuju je susjedne općine Ljubešćica, Visoko, Gornja Rijeka te gradovi Novi Marof, Varaždinske Toplice, Ludbreg i Križevci. Najviši vrh u Općini je

Vranilac čija visina iznosi 643 metara. S obzirom na prometnu povezanost, mrežu cesta u Općini čini nekoliko županijskih i lokalnih cesta. S obzirom na željezničku infrastrukturu, na prostoru Općine ne postoji izgrađena infrastruktura, a najbliže željezničke postaje nalaze se u Novom Marofu i Križevcima. Najbliža zračna luka nalazi se u Gradu Zagrebu udaljenom 65 km od Općine.

Strateški program razvoja Općine (dalje u tekstu: Strategija) obuhvaća strateško razdoblje 2019-2027, dakle horizont koji prelazi iz razdoblja financijske perspektive EU 2014-2020, te ulazi u novu financijsku perspektivu Europske unije 2021-2027.

Za programiranje razvoja do 2020. godine i planiranje prioritetnih projekata su u ovom dokumentu korištene odrednice strategije "Europa 2020" te postojeći operativni programi za alokaciju strukturnih i kohezijskih fondova EU u Republici Hrvatskoj. U strateškom razdoblju do 2020. godine naglašava se potreba planiranja implementacijskih projekata koji će osigurati pametan, održiv i uključiv rast kao način prevladavanja strukturnih slabosti europskog gospodarstva i poboljšanja njegove konkurentnosti i produktivnosti te podupiranja održivog socijalnog tržišnog gospodarstva. Glavni ciljevi ove strategije odnose se na: zapošljavanje, istraživanje i razvoj, klimatske promjene i energiju, obrazovanje, smanjivanje siromaštva i socijalnu uključenost. Iako nisu poznati detalji, okviri i glavni ciljevi strategije EU 2027 su objavljeni. Nakon usvajanja i definiranja Proračuna EU za naredno financijsko razdoblje, zemlje članice će predlagati nacionalne operativne programe za korištenje EU fondova koji će biti usklađeni s glavnim ciljevima europske strategije. Područja intervencije u Općini i implementacijski projekti iz ovog strateškog dokumenta usklađeni su s glavnim ciljevima strategije EU 2027.

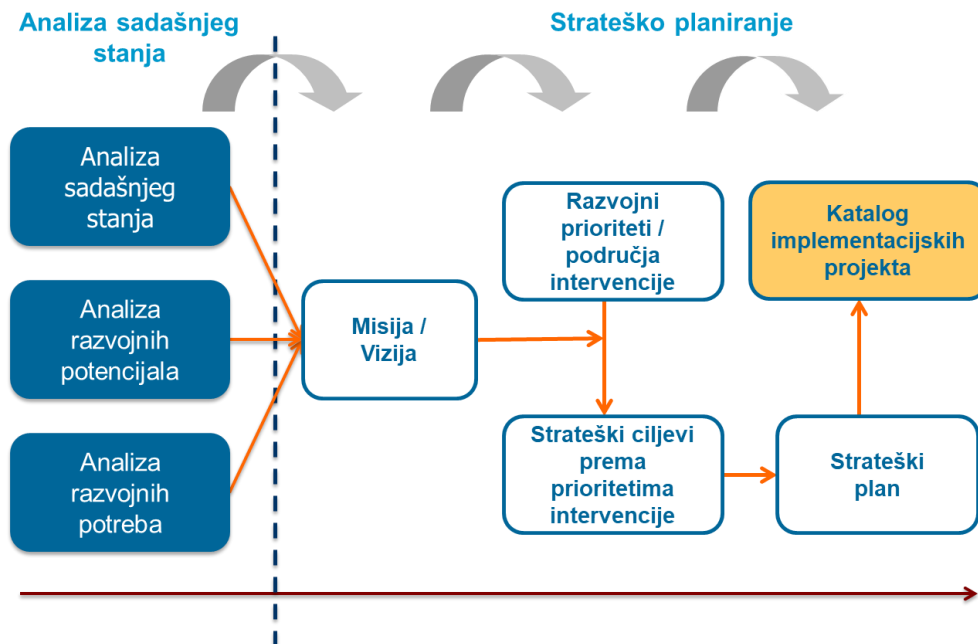
1.1 Pristup i metodologija izrade strategije

U izradi Strateškog programa razvoja Općine primijenjena je standardna i provjerena metodologija strateškog planiranja razvoja jedinica lokalne samouprave koja je prikazana u Slici 1. Postupak izrade Strategije započinje analizom sadašnjeg stanja koja uključuje i analizu razvojnih potencijala, pokrenutih razvojnih inicijativa i projekata te SWOT analizu. U drugom dijelu dokumenta su definirana misija i razvojna vizija Općine, strateški ciljevi koji se žele ostvariti u strateškom horizontu. Definiranje strategija, strateškog plana te prioritetnih područja djelovanja u cilju ubrzanja ukupnog socio-ekonomskog razvoja predstavlja drugi dio dokumenta. Treći dio dokumenta razvojne strategije sadrži pristup implementaciji, organizacijske i procesne preduvjete te pregled intervencijskih

mjera koje će Općina poduzimati. Indikativan popis (katalog) glavnih implementacijskih projekata s kratkim sažetkom projekta (*project fiches*) nalazi se u posebnom dokumentu koji predstavlja sastavni dio ovog strateškog razvojnog programa.

Slika 1: Metodologija strateškog planiranja jedinica lokalne samouprave

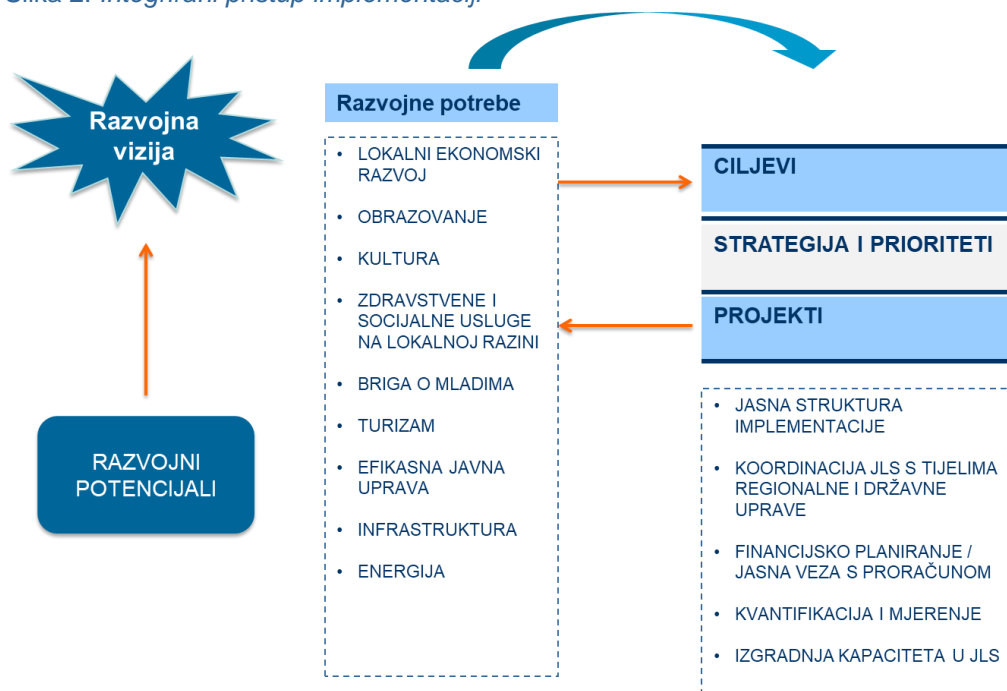
Izvor: European Commission, prilagodba T&MC Group

Jedna od najvećih slabosti jedinica lokalne samouprave je nedostatak implementacijskog kapaciteta. U cilju podizanja kapaciteta pripreme i provođenja planiranih implementacijskih projekata ovim se dokumentom predlaže strukturirani i integrirani pristup planiranju i implementaciji, uvođenje monitoringa i kontrolinga te sustavnog i strukturiranog sustava pripreme projekata .

Na Slici 2 prikazan je integrirani pristup implementaciji. Proces započinje identifikacijom razvojnih potreba Općine na temelju analize sadašnjeg stanja. Na temelju razvojnih potreba definiraju se ciljevi razvoja te strategija i prioriteti. Projekti koji će se predložiti bazirat će se na identificiranim razvojnim potrebama Općine. Kako bi se implementacija razvojnog programa uspješno završila, važne su sljedeće smjernice: jasna struktura implementacije, koordinacija JLS s tijelima regionalne i državne uprave, financijsko planiranje / jasna veza s proračunom, kvantifikacija i mjerenje te izgradnja kapaciteta u JLS.

Priprema i realizacija implementacijskih projekata je kompleksan proces koji zahtijeva strukturirani pristup. Proces započinje strateškim planiranjem i identifikacijom projekata koji će se provesti. Identifikacija projekta bazira se na prethodnim studijama izvedivosti ili poslovnim slučajevima. Nakon identifikacije slijedi proces pripreme projekta koji uključuje izradu studije izvedivosti s CBA analizom. Nakon izrade studije izvedivosti, započinje proces implementacije za koji se prethodno mora izraditi plan implementacije. Nakon izrađenog plana implementacije potrebno je izraditi tehničku dokumentaciju kako bi se u konačnici realizirao projekt te osigurala njegova održivost.

Slika 2: Integrirani pristup implementaciji

Izvor: T&MC Group

Sastavni dio ovog dokumenta su Katalog strateških i implementacijskih projekata koje će Općina samostalno ili u suradnji s privatnim investitorima pokretati u razdoblju do konca 2020. godine te u novom financijskom razdoblju EU od 2021 – 2027. godine.

1.2 Strategija EU 2020 / EU 2027

Strategija Europa 2020 temeljni je strateški dokument predložen od strane Europske komisije 2010. godine u cilju rasta i otvaranja radnih mjesta u Europskoj uniji. U okviru strategije Europa 2020 posebnu ulogu imaju regionalne vlasti te jedinice lokalne samouprave. Europa 2020 naslijedila je Lisabonsku strategiju za razdoblje 2000.-2010. Budući da strateški dokument ne predstavlja samo formalnost nego i dokument prema kojem se sav razvoj Europske unije usmjerava (financira), za Hrvatsku kao članicu pa tako i Općinu bitno je stalno imati na umu temeljne odrednice razvoja Europske unije.

Glavni prioritet strategije Europa 2020 je pokretanje ekonomskog rasta koji mora biti:

- **pametan** – razvoj gospodarstva koji se temelji na znanju i inovacijama,
- **održiv** – promicanje zelenijeg, konkurentnijeg gospodarstva koji se temelji na učinkovitom korištenju resursa,
- **uključiv** – poticanje ekonomije visoke stope zaposlenosti, uz rezultat ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije.

Projekti iz područja koja su prikazani u Slici 3 imaju prednost u financiranju iz strukturnih fondova EU. Općina će se sa svojim razvojnim projektima kandidirati za sufinanciranje strateških projekata iz Europskog fonda za regionalni razvoj (ERFR), Europskog fonda za ruralni razvoj (ERFR) i Europskog socijalnog fonda (ESF). Ključni izazov bit će pripremiti projekte u okviru sektora prikazanih na Slici 3 koji će biti sufinancirani iz navedenih fondova.

Ulaskom u punopravno članstvo EU, položaj i odgovornost za vlastiti razvoj jedinica lokalne samouprave se radikalno mijenja. Pored zajedničke agrarne politike (CAP), politike regionalnog i ruralnog razvoja su najvažnije zajedničke ekonomske politike u EU. U svojoj strategiji Europa 2020, koja obuhvaća razdoblje od 2014.-2020.g., Europska unija definira jasno određenje nastavka pro-aktivne politike regionalnog razvoja s ciljem poticanja razvoja europskih regija s razinom razvijenosti nižom od europskog prosjeka.

Slika 3: Europa 2020 – sektori u koje će EU usmjeravati ulaganja iz Kohezijskih fondova

1 "ČISTA" I ENERGETSKI UČINKOVITA VOZILA

2 SEKTOR ZDRAVSTVENIH USLUGA I FARMACEUTIKA

3 ODRŽIVO GRAĐEVINARSTVO –
ENERGETSKI EFIKASNE ZGRADE
INOVATIVNI GRAĐEVINSKI MATERIJALI

4 BIO-UTEMELJENA INDUSTRIJA I TRŽIŠTA

5 KULTURNE I KREATIVNE DJELATNOSTI

Izvor: Europski strukturni i investicijski fondovi / Prilagodba T&MC Group

U okviru strategije Europa 2020 definirano je jedanaest glavnih tematskih ciljeva s kojima trebaju biti usklađene nacionalne i lokalne razvojne strategije, prema sljedećem:

1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija,
2. Proširenje pristupa i korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija,
3. Podizanje konkurentnosti MSP, poljoprivrednih proizvođača, ribara i akvakulture,
4. Poticanje pomaka prema nisko-karbonskim tehnologijama u svim industrijama,
5. Poticanje prilagođavanja klimatskim promjenama i upravljanja rizicima,
6. Zaštita okoliša i unapređivanje efikasnosti i korištenja energije,
7. Izgradnja energetski učinkovitog i održivog transporta,
8. Poticanje zapošljavanja i mobilnosti radne snage,
9. Poticanje socijalnog uključivanja i borba protiv siromaštva,
10. Ulaganje u obrazovanje i cjeloživotno obrazovanje,
11. Unapređivanje institucionalnog kapaciteta i učinkovitosti uprave,

Projekti koji nisu usuglašeni s gore navedenim ciljevima neće biti u fokusu financiranja iz strukturnih i kohezijskih fondova EU. S druge strane, to ne znači da se na razini jedinica lokalne samouprave ne mogu financirati projekti koji nisu usklađeni s gornjim glavnim ciljevima i koji nisu u domeni EU politika. Međutim, za takva ulaganja će pronalaženje financijskih sredstava biti otežano.

Europska komisija je objavila prvi nacrt EU strategije i glavne ciljeve razvojnih politika za razdoblje 2021-2027. (Slika 4). U narednom financijskom razdoblju Europska komisija predlaže usmjeravanje EU fondova prema pet najvažnijih razvojnih ciljeva:

1. "Pametnija Europa" – ulaganja u inovativne projekte,
2. "Zelenija Europa" – ulaganja u projekte cirkularne ekonomije i lokalne proizvodnje energije,
3. "Povezanija Europa" – ulaganja u mobilnost, prometnice i ICT,
4. "Socijalno osjetljiva Europa" – veća ulaganja u socijalnu skrb građana,
5. "Europa bliža građanima" – ulaganja u održivi lokalni razvoj.

Slika 4: Strateški ciljevi programskog razdoblja EU 2021-2027.

Izvor: Europska komisija, prilagodba T&MC Group

1.3 Nacionalni operativni programi

Ulaskom u punopravno članstvo Europske unije, Republika Hrvatska je postala korisnica sredstava iz europskih fondova. Za financijsko razdoblje 2014.-2020., Hrvatskoj je iz europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova dostupno ukupno €10,676 mlrd. Od navedenog iznosa, €8,397 mlrd. odnosi se na ciljeve kohezijske politike, €2,026 mlrd. za poljoprivredu i ruralni razvoj te €253 mil. za razvoj ribarstva. Kohezijska politika financira se iz tri glavna fonda:

- kohezijski fond – namijenjen za države članice čiji je BDP po stanovniku manji od 90% prosjeka Europske unije te financira projekte iz područja prometa i okoliša,

- europski fond za regionalni razvoj (EFRR) – cilj jačanje ekonomske i socijalne kohezije u Europskoj uniji te smanjenje razvojnih razlika između njenih regija,
- europski socijalni fond (ESF) – potiče zapošljavanje i mogućnosti zaposlenja u Europskoj uniji.

Slika 5: Nacionalni operativni programi

Izvor: Europski strukturni i investicijski fondovi / Prilagodba T&MC Group

Kohezijski fond namijenjen je za najmanje razvijene države članice Europske unije čiji je BDP po stanovniku manji od 90% prosjeka EU. Glavna svrha Kohezijskog fonda je jačanje ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije Europske unije u interesu promicanja održivog razvoja. Osim navedenog, zadaća fonda je i osigurati ravnotežu prema ulaganjima, investicijama i infrastrukturi, specifično za svaku državu članicu. Za razdoblje od 2014. do 2020. godine sredstva iz Kohezijskog fonda su umjerene na 15 država članica: Bugarska, Cipar, Češka, Estonija, Grčka, Hrvatska, Latvija, Litva, Mađarska, Malta, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka i Slovenija. Iako je Kohezijski fond uglavnom namijenjen za financiranje velikih nacionalnih projekata čiji su korisnici tijela javne vlasti, prilike za poslovni sektor otvaraju se kroz sudjelovanje u postupcima javne nabave za isporuku dobara usluga i obavljanja radova.

U razdoblju od 2014. do 2020. godine, Republici Hrvatskoj je dostupno ukupno € 2,55 mlrd. iz Kohezijskog fonda, a aktivnosti koje se mogu financirati su:

- trans-europska transportna mreža i paneuropski koridori,
- transportna infrastruktura koja pridonosi okolišno-održivom urbanom i javnom prometu, interoperabilnosti transportnih mreža diljem EU i potiče intermodalne prometne sustave,
- okolišna infrastruktura radi preuzimanja EU standarda zaštite okoliša,
- učinkovito korištenje energije i obnovljivih izvora energije.

Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) jedan je od pet fondova u sklopu Europskih strukturnih i investicijskih fondova. Cilj fonda je jačanje gospodarske i socijalne kohezije te smanjivanje razlika između regija unutar EU, kroz podršku u razvoju i strukturnim prilagodbama regionalnih gospodarstava, kao i podršku prekograničnoj, transnacionalnoj i međuregionalnoj suradnji. Korisnici programa su istraživački centri, lokalne i regionalne vlasti, škole, korporacije, trening centri, državna uprava, mala i srednja poduzeća, sveučilišta i udruge. Osim navedenih

korisnika, sredstva fonda dostupna su i za javna tijela, određene organizacije privatnog sektora (posebno mala poduzeća), nevladine organizacije i volonterske organizacije. Republici Hrvatskoj na raspolaganju je € 4,321 mlrd. iz fonda, a sredstvima fonda podržavaju se sljedeće aktivnosti:

- produktivna ulaganja koja pridonose stvaranju i očuvanju održivih radnih mjesta, kroz izravne potpore za ulaganja u mala i srednja poduzeća,
- ulaganja u infrastrukturu pružanja osnovnih usluga građanima u području energetike, okoliša, prometa te informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT),
- ulaganja u socijalnu, zdravstvenu i obrazovnu infrastrukturu,
- razvoj unutarnjeg potencijala podržavanjem lokalnih i regionalnih razvoja i istraživanja te inovacije,
- tehnička pomoć.

Europski socijalni fond (ESF) predstavlja glavni financijski instrument Europske unije za ostvarivanje strateških ciljeva politike zapošljavanja. Fond osigurava podršku europskim regijama koje su pogođene visokom stopom nezaposlenosti. Financijska sredstva ESF-a dolaze iz proračuna Europske unije i dopunjavaju se nacionalnim doprinosima, a Hrvatskoj će u razdoblju od 2014. do 2020. godine biti dostupno € 1,516 mlrd. iz Europskog socijalnog fonda. Program se provodi kroz pojedine projekte koji se odvijaju pod vodstvom različitih organizacija-sudionika, kao što su javne uprave, poduzeća, nevladine organizacije i socijalni partneri aktivni na području zapošljavanja i socijalne uključenosti. Zahtjev za financiranje također mogu podnijeti i drugi oblici organizacija iz javnog i privatnog sektora poput lokalne i regionalne vlasti, obrazovnih institucija, nevladinih institucija, sindikata, radničkih vijeća, predstavnika industrije i profesionalnih udruga pojedinih poduzeća. Aktivnosti koje se financiraju iz fonda su:

- promicanje zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage,
- ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje,
- promicanje socijalne uključenosti i borba protiv siromaštva,
- jačanje institucionalnih kapaciteta i učinkovitost javne uprave.

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD) ima za cilj jačanje europske politike ruralnog razvoja i pojednostavljivanje njezine provedbe. Fond se financira sredstvima Zajedničke poljoprivredne politike (CAP) i pridonosi ostvarivanju ciljeva strategije Europa 2020. U razdoblju od 2014. do 2020. godine Republici Hrvatskoj će biti dostupno € 2,026 mlrd. iz fonda. Korisnici fonda mogu biti poljoprivredni gospodarski subjekti, poljoprivredne organizacije, udruge i sindikati, udruge za zaštitu okoliša, organizacije koje pružaju usluge u kulturi zajednice, uključujući medije, udruge žena, poljoprivrednike, šumare i mlade. Aktivnosti koje se financiraju iz fonda su:

- poticanje transfera znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima,
- jačanje konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede i povećanje održivosti gospodarstva,
- promicanje organizacije prehrambenog lanca i upravljanje rizicima u poljoprivredi,
- obnova, očuvanje i promicanje ekološke ovisnosti o poljoprivredi i šumarstvu,
- promicanje učinkovitosti resursa i pomak potpora prema niskim razinama ugljičnog dioksida i klimatski prilagodljivoj poljoprivredi, prehrani i šumarstvu,
- promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj ruralnih područja.

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) osigurava sredstva ribarskoj industriji i priobalnim zajednicama s ciljem njihove prilagodbe promijenjenim uvjetima u sektoru i postizanja gospodarske i ekološke održivosti. Za financijsko razdoblje od 2014. do 2020. godine u Republici Hrvatskoj bit će alocirano ukupno € 253 mil. iz fonda. Najveći udio sredstava (€ 86,8 mil.) osiguran je za prioritarno područje 1 koje se odnosi na poticanje okolišnog

održivog, resursno učinkovitog, inovativnog, konkurentnog i na znanju utemeljenog ribarstva. Korisnici sredstava su gospodarski subjekti i udruge u državama članicama koje se mogu prijaviti za sredstva iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo. Aktivnosti koje se mogu financirati unutar zajedničkog upravljanja su: održivi razvoj ribarstva, akvakulture, ribolovnih područja te naknade za dodatne troškove u najudaljenijim regijama za ribarske proizvode i akvakulturu.

Prema prijedlogu proračuna EU za financijsko razdoblje 2021-2027. godina, Republici Hrvatskoj će iz europskih strukturnih fondova biti omogućeno povlačenje potpora u ukupnom iznosu od € 8,8 milijardi. Vlada Republike Hrvatske će tijekom 2020. godine predložiti i usuglasiti s Europskom komisijom alokaciju ove financijske omotnice kroz konkretne operativne programe i planove natječaja.

Ovim dokumentom Općina svoje razvojne prioritete i implementacijske projekte usuglašava s mogućnostima sufinanciranja iz europskih strukturnih i kohezijskih fondova u razdoblju do 2020. te u novoj financijskog perspektivi EU u razdoblju 2021-2027. godine.

2 ANALIZA SADAŠNJEG STANJA: GDJE SMO DANAS?

Analiza postojećeg stanja predstavlja temelj za utvrđivanje razvojnih potreba i razvojnih potencijala. U okviru analize sadašnjeg stanja Općine, izvršen je uvid u stanje infrastrukture, prirodnih potencijala, demografskih kretanja te gospodarske strukture. Također je provedena SWOT analiza, dakle pregled slabosti i jakih strana te prilika i prijetnji. Na koncu analize sadašnjeg stanja izvršen je pregled pokrenutih razvojnih inicijativa i projekata u razdoblju 2014-2020.

2.1 Općina Kalnik - Povijest

Općina Kalnik ima iznimno bogatu povijest. Najstarije informacije potiču do 3.000 godina. Na području Kalnika postoji nekoliko arheoloških nalazišta iz različitih vremenskih razdoblja - od prapovijesti do kasnog srednjeg vijeka. Na lokalitetu Igrišće - proplanak ispod vrha Vranilac (najviši vrh na području Općine) pronađeni su dokazi ljudskog prisustva iz prapovijesnog razdoblja. U tom smislu je arheološki lokalitet Igrišće jedno je od najznačajnijih nalazišta koje upućuje na civilizaciju iz brončanog doba. Također su pronađeni tragovi o prisustvu Kelta i Rimljana te tragovi bjelobrdske kulture koji datiraju od 10. do kraja 12. stoljeća.

Naselje Kalnik prvobitno nosi naziv Brezovica te se nalazi ispod utvrde Veliki Kalnik. Brezovica je nastala u srednjem vijeku, odnosno u 13. stoljeću kao podgrađe (suburbium) utvrde Veliki Kalnik. Kralj Ludovik Anžuvinc Brezovici dodjeljuje 1367. godine status "kraljevskog grada". S obzirom na vlastiti status i određenu slobodu od utvrde Veliki Kalnik, Brezovica je kalničkim jednoselišnim plemićima služila kao upravno središte. Na prijelazu između 15. i 16. stoljeća Brezovica doživljava svoj razvojni vrhunac. U drugoj polovici 16. stoljeća zbog turske opasnosti gubi na značaju kao i čitav podkalnički kraj. Od navedenog vremena Brezovica, odnosno naselje Kalnik postaje samo jedno od većih naselja u blizini grada Križevci koji u tom razdoblju postaju važno političko i gospodarsko središte.

2.2 Osnovni podaci o Općini

Općina Kalnik je smještena u zapadnom dijelu Koprivničko-križevačke županije, a prostire se na 26,34 km². Na sjeveru graniči s Varaždinskom županijom, dok unutar Županije graniči s Općinama Gornja Rijeka i Sveti Petar Orehovec te gradom Križevci. Područjem Općine Kalnik prolazi jedna županijska cesta D22 Kalnik-Selanec dužine 3,321 km te lokalne ceste dužine 25,912 km od čega je asfaltirano 21,162 km, a 4,759 km nije asfaltirano. Planina Kalnik se najvećim dijelom nalazi u Varaždinskoj županiji, a manjim dijelom prolazi kroz Koprivničko-križevačku županiju. Sjeverno od Kalnika je Varaždin, a južno Križevci. Najviši vrh je Vranilac (643 m). Ispod vrha Vranilac s južne strane nalazi se selo Kalnik, a zapadno od nje nalaze se ruševine grada Mali Kalnik. Sjeverno od mjesta Kalnik, na stijeni, smješten je Stari grad Veliki

Kalnik izgrađen u 13. stoljeću. Prostornim planom Koprivničko-križevačke županije potvrđeno je kako veći dio Općine Kalnik obuhvaća značajni krajobraz. Na području Općine nalazi se 8 naselja seoskog tipa: Kalnik, Borje, Obrež Kalnički, Popovec Kalnički, Vojnovec Kalnički, Kamešnica, Potok Kalnički i Šopron. U Koprivničko-križevačkoj županiji Općina Kalnik je jedini gorski prostor. Od ukupne poljoprivredne površine (4.699 ha) prevladavaju oranice i vrtovi (1.159 ha). Koprivničko-križevačka županija je u pogledu ekonomske razvijenosti jedna od srednje razvijenih županija u Republici Hrvatskoj mjereno bruto domaćim proizvodom po stanovniku od EUR 8.800 (2017), odnosno 83% prosjeka RH ili 40% prosjeka EU. Općina ima nešto nižu razinu socio- ekonomske razvijenosti od Županije te su nužne intervencije za ubrzanje razvoja. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, Općina je na površini od 26,37 km² imala registrirano 1.351 stanovnika što čini 1,29% ukupnog broja stanovnika na području Koprivničko-križevačke županije. Gustoća naseljenosti u Općini iznosi 61,09 stanovnika/km². U usporedbi s prethodnim popisom stanovništva iz 2001. godine, u Općini je 2011. godine zabilježeno 250 stanovnika manje, a podaci ukazuju kako je pad broja stanovnika zabilježen u svim naseljima.

2.3 Prostorni i prirodni potencijal

Približno 70% teritorija Općine nalazi se na nadmorskoj visini iznad 400 m što prema zakonskoj klasifikaciji spada u brdsko područje. Najniža točka iznosi 179 m, a najviša 643 m. Planinarski dom Kalnik smješten je na visini od 480 m, te nudi mogućnost smještaja i prehrane. Brojni izletnici obilaze planinu i planinarski dom - penjači, planinari, paraglideri i drugi. Najviši vrh u Općini je Vranilac (643 m). Gorje Kalnik proglašeno je područjem značajnog krajobraza i uvršteno u Ekološku mrežu. Mali Kalnik je poseban botanički rezervat. Vrh Pusta Barbara je visok 460 m. Na padini vrha nalaze se ostaci kule Malog Kalnika. Kalnik je značajni krajobraz od 43,1% površine Općine. Za obilazak prirode predviđena je Poučna staza i planinarska staza "7 zubi". Tijekom obilaska Poučne staze moguće je upoznati se sa raznim biljkama i endemskim vrstama te upoznati geološku povijest Kalnika. Planinarska staza "7 zubi" smatra se jednom od najljepših planinarskih staza u Hrvatskoj, a staza vodi prema vrhu Vranilca koji je najviši vrh Općine.

2.3.1 Reljef i zemljište

Jedinim gorskim prostorom na području Koprivničko-križevačke županije prevladava brežuljkasto područje s umjereno raščlanjenim reljefom. Prevladavaju nagibi od 5° do 12° i fluviokrški tip reljefa prema morfogenetskim osobinama, a s obzirom na vertikalnu raščlanjenost prevladava umjereno raščlanjeni reljef. Visinska amplituda iznosi 464 m, tj. najniža točka je 179 m, a najviša 643 m.

Većinu površine Općine zauzimaju šume (52,7%) te oranice i vrtovi (24,7%) i livade (10,9%). Površine zasađene vinogradima zauzimaju tek 3,2%, pašnjaci 2,7% i voćnjaci 1,0% ukupnih zemljišnih površina (Tablica 1).

Tablica 1: *Struktura zemljišta u Općini*

u ha	Ukupno	Oranice i vrtovi	Livade	Voćnjaci	Vinogradi	Pašnjaci	Neplodno zemljište	Šumsko zemljište
	4.699	1.159	511	48	149	129	228	2.475
%	100	24,7	10,9	1,0	3,2	2,7	4,9	52,7

Izvor: Općina Kalnik

2.3.2 Klima

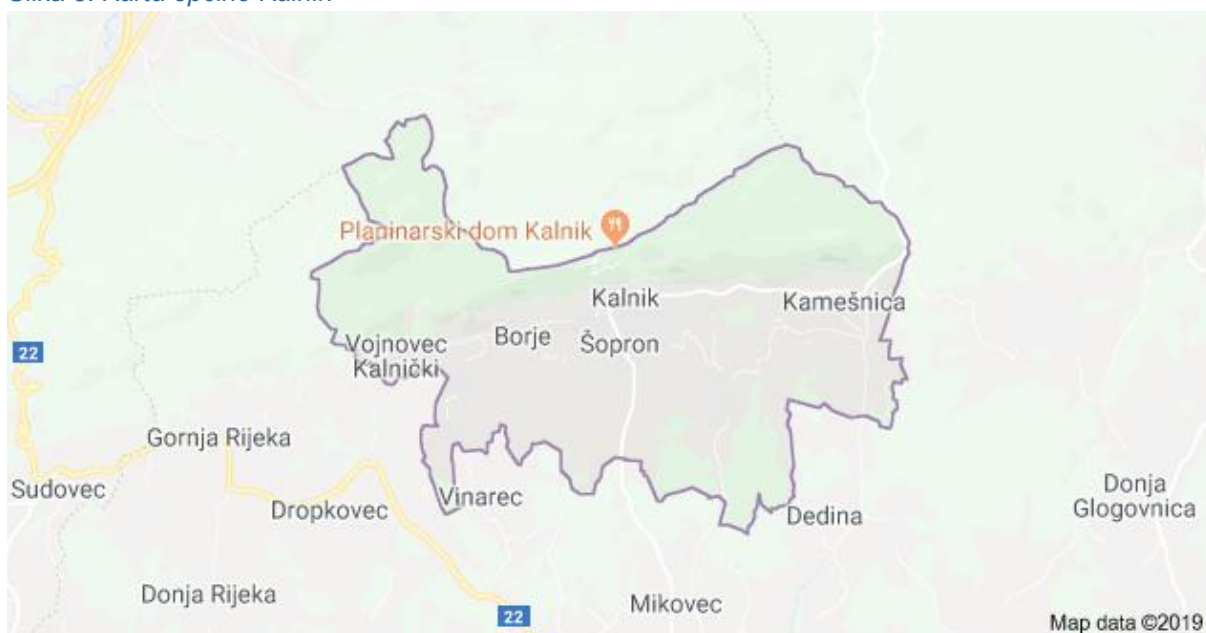
Klima u Općini je brdsko-planinska s prosječnom godišnjom temperaturom od 10,3°C. Broj dana s visinom snijega od 0,10 do 1,0 m iznosi 30 dana, a prosjek dana s mrazom je 35,2 dana. Vjetrovi pušu sa sjeveroistoka i jugozapada te sa sjevera. Prema podacima Meteorološke stanice u Križevcima sunce u prosjeku sija dnevno 5-6 sati. Također, prema podacima zima traje oko 150 dana, a vegetacijski period traje 130 dana. Srednja godišnja temperatura zraka iznosi između 8° i 10°C. Godišnje na području Općine padne 850 – 900 mm oborina.

Klima nije osobito pogodna za ratarsku proizvodnju niti vinogradarsku proizvodnju. Relativno bogate površine pašnjacima i livadama omogućava, međutim, razvoj stočarske proizvodnje.

2.3.3 Geografska obilježja

Općina je smještena na južnim obroncima gore Kalnik koja se prostire na području Križevačko-koprivničke i Varaždinske županije (Slika 6). Najveći dio ovoga gorja zaštićeno je posebnim propisima iz područja zaštite okoliša. Na sjeveru općina graniči s Varaždinskom županijom, odnosno općinom Ljubešćica. Na zapadu Općina graniči s područjem općine Gornja Rijeka, na jugu s područjem općine Sv. Petar Orehovec, te na istoku s područjem grada Križevci. Sjeverni dio Općine obuhvaćen je južnim padinama gorja Kalnik.

Slika 6: Karta općine Kalnik

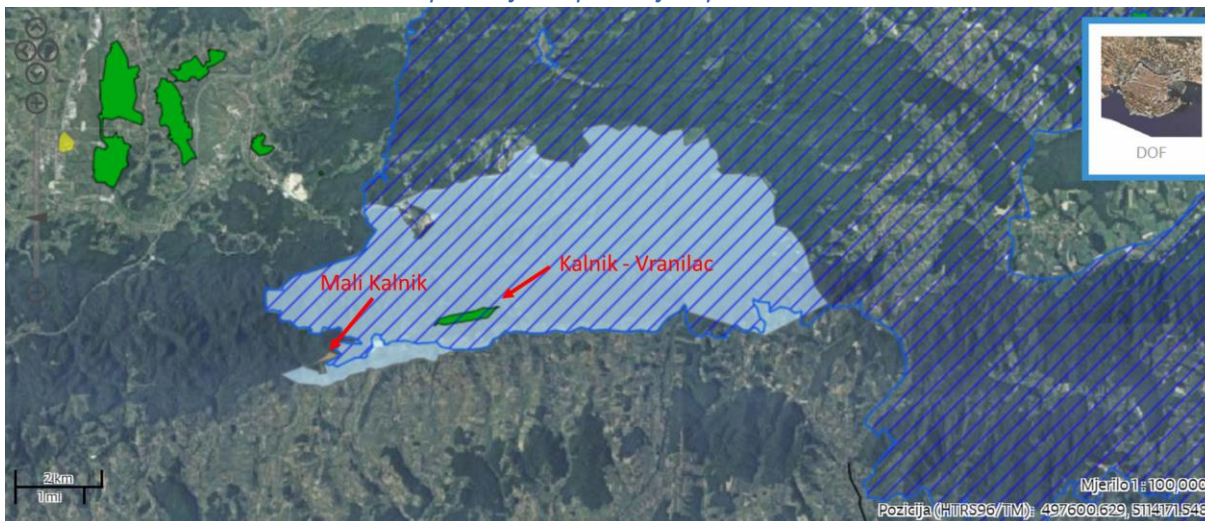
Izvor: Google Maps

2.3.4 Područja ekološke mreže i zaštićena područja

Dijelovi područja Općine obuhvaćeni su Ekološkom mrežom (Slika 7) koju je 2013. godine proglasila Vlada Republike Hrvatske svojom uredbom (NN br. 124/13 i 105/15) na temelju Zakona o zaštiti prirode (NN, broj 80/2013). Ovom uredbom su *Ekološkom mrežom* proglašena: 1) područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, 2) područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, te 3) područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju.

Gorje Kalnik proglašeno je područjem značajnim za ptice. U tom smislu dijelovi ovog gorja koji su obuhvaćeni područjem Općine predstavljaju zaštićeno područje. Mikro-lokalitet Kalnik – Vranilac, koji se nalazi također na području Općine, proglašen je područjem očuvanja značajan za vrste i stanišne tipove.

Slika 7: Ekološka mreža i zaštićena područja na području Općine

Izvor: Bioportal.hr

Na Slici 7 zelenom bojom označeno je područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove "Kalnik – Vranilac" ukupne površine oko 23 ha. Ciljna staništa na navedenom području su otvorene kserotermofilne pionirske zajednice na karbonatnom kamenitom tlu te karbonatne stijene sa hazmofitskom vegetacijom. Narančastom bojom na Slici 7 također je označen poseban botanički rezervat "Mali Kalnik" koji predstavlja područje od osobitog značenja radi svoje jedinstvenosti. U posebnom rezervatu nisu dopuštene radnje i djelatnosti koje mogu narušiti svojstva zbog kojih je proglašen rezervatom (branje i uništavanje biljnih svojiti, unošenje novih bioloških svojiti, razni invazijski oblici korištenja...). Posjećivanje i razgledavanje rezervata je dopušteno, ali se određenim mjerama zaštite može i ograničiti i/ili zabraniti.

U rezervatu su dopuštene radnje koje održavaju i/ili unapređuju stanje biološke raznolikosti i svojstava zbog kojih je određena zaštita. Plavom bojom na Slici 7 označen je Značajni krajobraz "Kalnik" koji predstavlja prirodni i kultivirani predjel velike krajobrazne vrijednosti i biološke raznolikosti, te krajobraz očuvanih jedinstvenih obilježja, a namijenjen odmoru i rekreaciji. Unutar zaštićenog područja nisu dopušteni zahvati i radnje koje bi narušavale obilježja zbog kojih je navedeno područje zaštićeno. Krajobraz je ukupne površine oko 95 ha, a na prostoru obitava veliki broj zaštićenih vrsta ptica te posebno nacionalno važna ptica golub dupljaš (*Columba oenas*).

Značajni krajobraz Kalnik je zaštićeno područje koje obuhvaća 4.047 hektara Kalničkog gorja, od čega se na Koprivničko-križevačku županiju odnosi 2.788 hektara. Ovaj prostor je proglašen zaštićenim krajolikom 1985. godine. Dio prostora Općine obuhvaćeno je područjem značajnog krajobraza Kalnik te je prikazano plavom bojom na Slici 8, a poseban botanički rezervat Mali Kalnik narančastom bojom. U stvarnosti prostor Značajnog krajobraza Kalnik od ostalog prostora Općine dijeli cestovna prometnica LC 26003.

Slika 8: Značajni krajobraz Kalnik

Izvor: Bioportal.hr

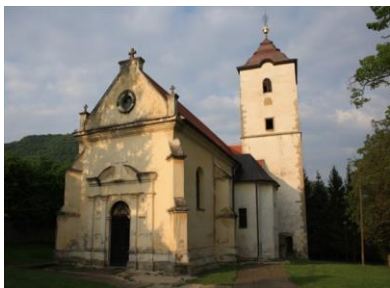
2.4 Kulturna baština

Na području Općine registrirana su četiri kulturna dobra sukladno podacima iz Registra kulturnih dobara Ministarstva kulture (Tablici 2):

Tablica 2: Popis kulturne baštine na području Općine

Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
P-5966	Kalnik	Arheološko nalazište "Kalnik Igrišće"	nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-2455	Kalnik	Crkva sv. Brcka	nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4068	Kalnik	Stari grad Veliki Kalnik	nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-2577	Kamešnica	Crkva sv. Andrije	nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Izvor: Ministarstvo kulture – Registar kulturnih dobara / Prilagodba T&MC Group

Crkva sv. Brcka građena u kasnogotičkom stilu dobiva status župne crkve 1504. godine, no sama građevina se smatra starijom. Crkva je obnovljena 1518. godine, a unutar crkve nalaze se gotičke freske iz najranijih dana građevine te freske oslikane prilikom obnove. Crkva je svojom arhitekturom značajna u hrvatskoj sakralnoj umjetnosti, a inventar crkve zaštićeno je kulturno dobro.

Kapela sv. Andrije u Kamešnici je prvobitno izgrađena kao gotička kapela te je kasnije barokizirana. Vanjski oblik je očuvan u gotičkom stilu, a unutrašnjost je baroknog stila. Prvi pisani zapisi datiraju iz 1377. godine. Inventar crkve je zaštićeno kulturno dobro. U Crkvi su sačuvani gotički portali, rozeta, gotički prozor, kameno svetohranište, gotički slavluk i piramidalna konzola.

Starim gradom Veliki Kalnik ponajviše se ističe kula iz 16. stoljeća, a u istočnom dijelu se nalaze ostaci kapele i barokni dvor. Utvrda Veliki Kalnik sadrži građevinske elemente romanike, gotike i baroka. U povijesti Velikog Kalnika ističe se legenda o Kalničkim šljivarima. Tatari su nastojali izgladnjivanjem branitelje Kalnika prisiliti na predaju, no hrabri seljaci su ih potajno hranili šljivama te na taj način udaljili osvajače od nastavka opsade.

Arheološko nalazište "Kalnik Igrišće" je višeslojni arheološki lokalitet gdje se nalaze tragovi prapovijesnog, antičkog i srednjovjekovnog naseljavanja. Lokalitet se nalazi na južnim padinama brda Kalnik. U prapovijesti navedeno područje je bilo naseljeno tijekom kasnolatenskog i brončanog doba. Najznačajniji ostaci su stambene arhitekture iz vremena kasnog brončanog doba. Smatra se da ostaci datiraju iz perioda od 14. do 8. st. prije Krista. Također su sačuvani ostaci crkve sv. Martina iz srednjeg vijeka. Crkva sv. Martina bila je župna crkva do 1504. godine.

2.5 Narodni običaji

Jedna od zanimljivosti potkalničkog kraja je tradicija paljenja krijesa tj. Vuzmice. Manifestacija se održava prvim mrakom na blagdan Uskrsa, a pripreme za izradu što većeg krijesa traju i do nekoliko tjedana ranije. Kako bi Vuzmica što duže gorjela, za njenu izradu su potrebniiskusni pojedinci i kvalitetna kalorična drva čije paljenje omogućuje sjajni i veliki oganj. Vuzmice tako mogu doseći i do 25 metara visine. Pobjednika proglašava povjerenstvo za glasanje i izbor Vuzmice, a čine ga predstavnici vijeća mjesnih odora Kalnik, Kamešnica, Potok Kalnički, Borje, Šopron, Obrež Kalnički,

Popovec Kalnički i Vojnovec Kalnički. Na blagdan Velike subote Povjerenstvo obilazi sve Vuzmice na području Općine Kalnik te proglašava pobjednike. U svrhu razvoja turizma na području Općine, Vuzmice je potrebno prikazati kao lokalni brand.

Vinčekovo na Kalniku narodni je običaj otvaranja sezone vinogradarskih radova. Manifestacija se organizira u suradnji Turističke zajednice Općine Kalnik, Udruge vinogradara i vinara Sveti Martin iz Kalnika u zajedništvu s lokalnim ugostiteljem. Održavanjem tradicionalnog natjecanja u pripremi kotlovine, natjecatelji nastoje svojim načinom pripreme jela osvojiti titulu najboljeg kalničkog kuhara. Službeni početak nove vinogradarske godine obilježava se na dan zaštitnika vinogradara svetoga Vinka.

S obzirom na prirodne ljepote Kalnika, razvijena je sportska manifestacija "Biciklom oko Kalnika". Biciklistička staza dužine 24,5 km prolazi najljepšim dijelovima Kalnika - preko Kamešnice, Vratna Ljublja Kalničkog, Hruškovca, Cara i Borja. Staza je uređena i namijenjena biciklistima rekreativcima. Polazišna točka je na Trgu Stjepana Radića u centru Kalnika. Na trgu je postavljena informativna ploča i QR kod pomoću kojeg biciklisti na svojim pametnim telefonima dobivaju podatke o putu kretanja. Sredstva namijenjena za ovu manifestacija treba rasporediti na oglašavanje događaja, tehničku potporu te prehranu za bicikliste.

2.6 Prometna, telekomunikacijska i komunalna Infrastruktura

Infrastruktura na području Općine je u razvoju. Potrebna su dodatna ulaganja u modernizaciju prometne i komunalne infrastrukture kao temelj za dinamičniji socio-ekonomski razvoj u budućnosti.

2.6.1 Prometna infrastruktura

Na području Općine izgrađeno je nekoliko lokalnih cesta te županijska cesta koja prolazi središtem naselja Kalnik. Kroz Općinu Kalnik prolazi jedna županijska ceste koja je prikazana u Tablici 3:

Tablica 3: *Popis županijskih cesta u Općini*

Broj ceste	Naziv
Ž-2138	Kalnik – Selanec - D22

Izvor: *Prostorni plan uređenja Općine Kalnik / Prilagodba T&MC Group*

Na području Općine postoji osam lokalnih cesta koje su prikazane u Tablici 4. Lokalna cesta broj 26003 razdvaja područje Značajnog krajobraza Kalnik od ostalog prostora Općine.

Tablica 4: *Popis lokalnih cesta u Općini*

Broj ceste	Naziv
L-25154	Slanje (D24) – Gabrinovec – Vratno - Bočkovec (Ž2178)
L-25150	Ivanovo Polje (D24)- Hruškovec – Borje - L26003
L-26003	Vukovec (D22) - Vojnovec Križevački – Kalnik – Kamešnica - L25154
L-26047	Obrež Kalnički (L26003) – Vinarec - D22
L-26048	Kamešnica (L25154) - Potok Kalnički – Mikovec - Črnčevac
L-26146	Kalnik (L26003) - Šopron (Ž2138)
L-26147	Borje (L26003) - Šopron (L26146)
L-26148	Vukovec (D22) - Popovec Kalnički (L26047)

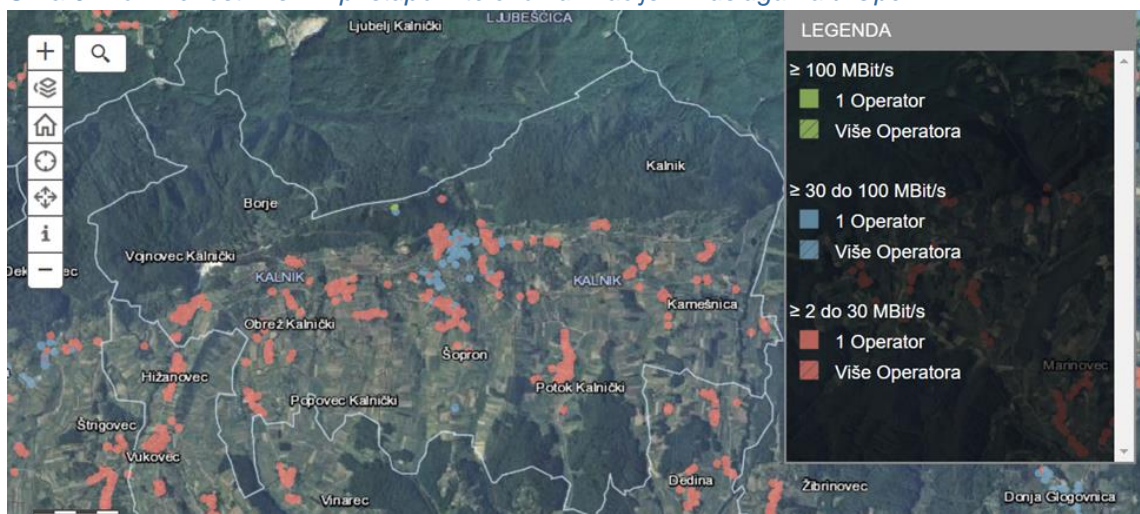
Izvor: Prostorni plan uređenja Općine Kalnik / Prilagodba T&MC Group

Kroz prostor Općine ne prolazi željeznica. Najbliže željezničke postaje nalaze se u Novom Marofu i Križevcima. Najbliža zračna luka nalazi se u Gradu Zagrebu udaljenom 65 km od Općine Kalnik.

2.6.2 Telekomunikacije

Sva naselja na području Općine pokrivena su pristupnom telekomunikacijskom mrežom te su povezana na mjesnu telefonsku centralu koja se nalazi u naselju Kalnik. Na Slici 9 prikazana je karta pokrivenosti Općine fiksnim pristupom internetu. Sva naselja pokrivena su fiksnim pristupom internetu brzine do 30 Mbit/s, a određena mjesta u naselju Kalnik pristupnim brzinama od 30 do 100 Mbit/s obzirom na neposrednu blizinu mjesne telefonske centrale.

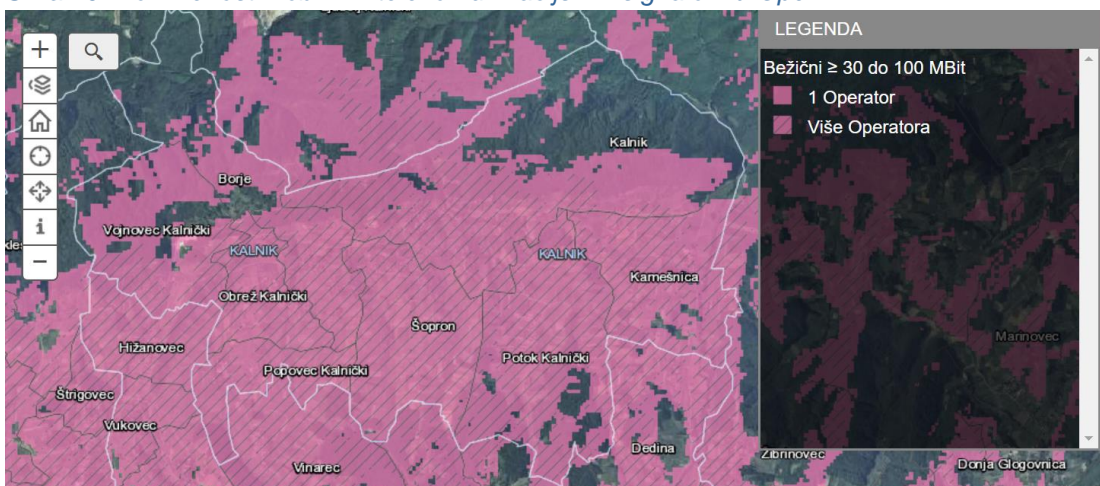
Slika 9: *Pokrivenost fiksnim pristupom telekomunikacijskim uslugama u Općini*

Izvor: HAKOM

Prostor Općine pokriven je mobilnim signalom brzine iznad 30 Mbit/s, a aktualni podaci vodećih teleoperatera u Hrvatskoj ukazuju kako je prostor Općine pokriven 4G signalom koji nudi velike brzine prijenosa podataka (Slika 10).

Slika 10: Pokrivenost mobilnim telekomunikacijskim signalom u Općini

Izvor: HAKOM

2.6.3 Vodoopskrba i odvodnja

Vodoopskrba na području Općine vrši se iz crpilišta Vratno. Vodovodna mreža izgrađena je od crpilišta Vratno do vodospreme Kalnik koja distribuira vodu na području cijele Općine. Prema prostornom planu, na području Općine trenutno je izgrađeno 5 precrpnih stanica. Poduzeće Vodne usluge d.o.o. sa sjedištem u gradu Križevci opskrbljuje Općinu i njezine stanovnike vodom. Sustav odvodnje trenutno je izgrađen samo u naselju Vojnovec Kalnički.

2.6.4 Energetska infrastruktura

Hrvatska elektroprivreda (HEP) je vlasnik elektro-distributivne mreže na području Općine i glavni opskrbljivač električnom energijom. Sva naselja pokrivena su električnom mrežom putem trafostanica jačine 10(20) kV. Opskrba električnom energijom vrši se preko HEP distributivnog područja Elektra Bjelovar. Električna energija isporučuje se 10(20) kV dalekovodom, a na području Općine izgrađeno je ukupno 17 trafostanica.

Prostornim planom na području Općine definirana su tri područja za istraživanje korištenja vjetroptencijala, uređenja i izgradnje vjetroparkova.

Općina nema izgrađen plinovodni sustav te se razmatraju investicije u izgradnju plinovodne mreže u cilju povećanja kvalitete života stanovnika.

2.6.5 Upravljanje komunalnim otpadom

Područje Općine Kalnik pokriveno je organiziranim odvozom komunalnog otpada kojeg na temelju sklopljenog ugovora skuplja i odvozi Komunalno poduzeće d.o.o. Križevci. Miješani komunalni otpad skuplja se i odvozi po naseljima svaka dva tjedna. Odvozom otpada pokriveno je oko 435 kućanstava na području Općine. S obzirom da Općina ima manje od 1.500 stanovnika i nije osigurala reciklažno dvorište na svojem području, u 2017. godini je sklopljen Sporazum s Komunalnim poduzećem d.o.o. o korištenju mobilne jedinice za odvojeno sakupljanje otpada. Komunalno poduzeće također odvozi i glomazni otpad jednom godišnje koji se skuplja na javnim površinama u svim naseljima na području Općine Kalnik. Zeleni otoci u Općini postavljeni su na pet lokacija: Kalnik, Potok Kalnički, Vojnovec Kalnički, Popovec Kalnički i Šopron.

Krajem 2018. godine pokrenut je postupak javne rasprave za novoizrađeni strateški dokument „Plan gospodarenja otpadom Općine Kalnik 2019-2024“.

2.7 Gospodarstvo

Glavna gospodarska grana u Općini je poljoprivreda. Nosioци poljoprivredne proizvodnje su obiteljska poljoprivredna gospodarstva. Prema podacima iz upisnika poljoprivrednika Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, na datum 31.12.2018. u Općini je registrirano 193 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Najveći broj OPG-a registriran je u naselju Kalnik što je prikazano u Tablici 5:

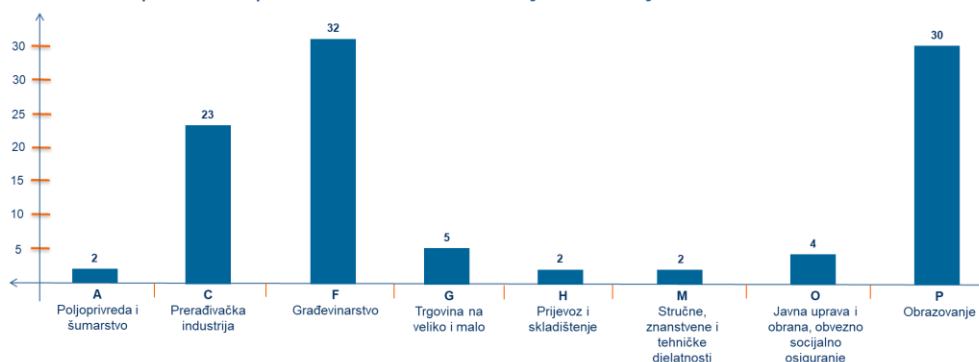
Tablica 5: Broj OPG-a u Općini po naseljima (31.12.2018.)

Naselja	Broj OPG-a
Borje	23
Kalnik	41
Kamešnica	32
Obrež Kalnički	27
Popovec Kalnički	15
Potok Kalnički	29
Šopron	16
Vojnovec Kalnički	10
UKUPNO	193

Izvor: APPRRR / Prilagodba T&MC Group

Ostale gospodarske grane nisu dovoljno ili nisu uopće razvijene u Općini. Posljednji dostupni statistički podaci o broju zaposlenih na datum 31. ožujka 2015. godine ukazuju kako je registrirano 98 zaposlenih u pravnim osobama na području Općine. Najveći broj zaposlenih odnosi se na djelatnost građevinarstva u kojem je zaposleno 32 osoba i djelatnost obrazovanja u kojem je zaposleno 30 osoba. Ostala značajna djelatnost odnosi se na prerađivačku industriju u kojoj je zaposleno 23 osobe (Slika 11).

Slika 11: Zaposleni u pravnim osobama, stanje 31. ožujka 2015.

Izvor: DZS / Prilagodba T&MC Group

U Tablici 6. prikazan je popis aktivnih poduzeća sa sjedištem u Općini Kalnik koja ostvaruju ukupne prihode iznad HRK 100.000. Poduzeće Metal 5 d.o.o. sa sjedištem u naselju Popovec Kalnički u 2018. godini ostvarilo je ukupno 1,8 mil. kuna prihoda što ju svrstava u poduzeće s najvišim ostvarenim prihodima u Općini. Primarna djelatnost poduzeća Metal 5 d.o.o. je proizvodnja strojeva za poljoprivredu i šumarstvo. Ostala poduzeća s prihodima iznad 100.000 kuna su Nosorog d.o.o. koji se bavi računalnim programiranjem, HRG d.o.o. koji se bavi mješovitom proizvodnjom i poduzeće Life Kalnik d.o.o. čija je primarna djelatnost socijalna skrb sa smještajem za starije osobe i osobe s invaliditetom.

Tablica 6: *Popis aktivnih poduzeća sa sjedištem u Općini*

Poduzeće	Sjedište	Ukupni prihodi u HRK (2018)
Metal 5 d.o.o.	Popovec Kalnički	1.837.974
Kalničanka proizvodi d.o.o.	Kalnik	1.745.200 (2016)*
HRG d.o.o.	Potok Kalnički	1.134.153
Nosorog d.o.o.	Šopron	542.265
Komunalno poduzeće Kalnik d.o.o.	Kalnik	528.225
Life Kalnik d.o.o.	Kalnik	352.513

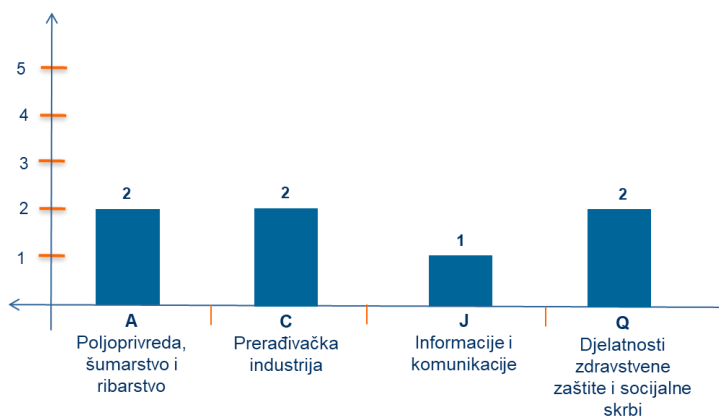
Izvor: FINA / Prilagodba T&MC Group

* Poduzeće nije predalo financijske izvještaje za 2018.g.

Na području Općine registrirano je ukupno sedam poduzeća, od kojih su četiri aktivna. Na Slici 12 prikazan je broj poduzeća prema djelatnostima sukladno NKD klasifikaciji:

- poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo,
- prerađivačka industrija,
- informacije i komunikacije,
- djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi.

Slika 12: *Broj poduzeća prema djelatnostima u 2017. godini (NKD)*

Izvor: HGK – Digitalna komora / Prilagodba T&MC Group

Analiza stanja u gospodarstvu Općine ukazuje na značajan manjak poduzetničke aktivnosti. Jačanje gospodarstva i privlačenje ulaganja na područje Općine predstavlja **najvažniji razvojni prioritet**. Općinska uprava je u tom smislu pokrenula uređenja poslovnih zona kao projekte intervencije u području gospodarstva.

U Tablici 7 prikazan je popis aktivnih obrta u Općini. Prema podacima Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta, u siječnju 2019. godine bilo je registrirano 12 obrta u radu na području Općine. Veći dio obrta u popisu bavi se djelatnostima u sektoru građevinarstva.

Tablica 7: *Popis aktivnih obrta u Općini*

Naziv	Naselje
I.B. savjetovanje (obrt za usluge) – vlasnik Ivan Biškup	Šopron
Kodes (obrt za računalno programiranje) – vlasnik Siniša Vrbančić	Kamešnica
Kompakt (obrt za savjetovanje i usluge) – vlasnik Krunoslav Đurec	Kamešnica
Koritić (ugostiteljstvo) – vlasnik Vlatka Koritić	Kalnik
Mgel (obrt za usluge) – vlasnik Marko Gradiček	Kalnik
Nemec gradnja (obrtički radovi u graditeljstvu) – vlasnik Krešo Nemec	Šopron
Polet (građevinski obrt) – vlasnik Milenko Kvakar	Kalnik
Poljoprivredna proizvodnja Kovačić – vlasnik Kristinka Kovačić	Šopron
Radić (proizvodnja) – vlasnik Petra Radić i Paula Radić Puač	Borje
Radić (tesar) – vlasnik Damir Radić	Kalnik
Sokač interijeri (uslužni obrt) – vlasnik Valent Sokač	Vojnovec Kalnički
Start (graditeljstvo) – vlasnik Stjepan Koretić	Obrež Kalnički

Izvor: MINGO – Registar obrtnika, siječanj 2019.

2.7.1 Poslovni subjekti u vlasništvu Općine

Prema podacima iz Sudskog registra, Općina Kalnik posjeduje određeni udio vlasništva u četiri subjekata koji su prikazani u Tablici 8:

Tablica 8: *Poslovni subjekti s vlasničkim udjelom Kalnika*

Naziv subjekta	Sjedište subjekta	Udio vlasništva
Komunalno poduzeće d.o.o.	Drage Grdenića 7, Križevci	3%
Life Kalnik d.o.o.	Trg Stjepana Radića 5, Kalnik	100%
Vodne usluge d.o.o.	Drage Grdenića 7, Križevci	3%
Komunalno poduzeće Kalnik d.o.o.	Trg Stjepana Radića 5, Kalnik	100%

Izvor: Sudski registar / Prilagodba T&MC Group

2.7.2 Nezaposlenost

Na području Općine u listopadu 2018. godine registrirano je ukupno 10 nezaposlenih osoba. Od ukupno 10 nezaposlenih osoba, 4 se odnosi na muškarce i 6 na žene. Prema razini obrazovanja, najveći broj nezaposlenih odnosi se na osobe koje su završile srednju školu (Tablica 9).

Tablica 9: *Broj nezaposlenih prema razini obrazovanja i spolu u listopadu 2018. godine*

	Muškarci	Žene	Ukupno
Bez škole i nezavršena osnovna škola	0	0	0
Osnovna škola	1	2	3
Srednja škola	3	4	7
Viša škola, I. stupanj fakulteta i stručni studij	0	0	0
Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat	0	0	0
UKUPNO	4	6	10

Izvor: HZZ – Područni ured Križevci / Prilagodba T&MC Group

2.8 Analiza financijskog položaja Općine

Izvorni prihodi Općine su porasli tijekom 2018. godine kao rezultat kompenzacijskih mjera iz proračuna Središnje Države (Tablica 10).

Tablica 10: Proračun Općine Kalnik

	2016. izvršenje	2017. izvršenje	2018. izvršenje	2019. plan	2020. projekcija
I. PRIHODI PRORAČUNA	3,171,361	3,873,945	6.282.192	28,200,000	30,103,000
1) Prihodi od poreza	701,743	660,452	2.332.208	2,346,000	2,393,000
2) Primljene pomoći	1,750,928	2,563,962	3.442.574	11,654,900	9,261,000
3) Prihodi od imovine	153,139	57,274	77.723	137,000	137,000
4) Komunalni doprinosi, naknade i prist.	517,724	579,324	429.687	550,000	550,000
5) Ostali prihodi	47.827	12,933	-	165,000	165,000
6) prihodi iz EU fondova	-	-	-	13,047,100	17,597,000
II. RASHODI PRORAČUNA	2,600,459	2,500,860	2.628.436	5,160,500	3,050,500
1) Rashodi za zaposlene	436,416	437,655	313.622	459,000	459,000
2) Materijalni rashodi	1,880,784	167,762	1.812.148	3,505,000	1,390,000
3) Financijski rashodi	32,025	167,762	24.000	16,000	16,000
4) Subvencije	-	25,000	104.631	120,000	120,000
5) Dane pomoći i potpore	-	-	6.707	10,000	10,000
6) Naknade građanima i kućanstvima	37,261	38,975	43.030	263,000	263,000
7) Ostali rashodi	213,970	319,789	324.298	787,500	792,500
III. RASHODI ULAGANJA U IMOVINU	160,981	1,363,764		22,939,500	26,862,500
IV. VIŠAK / MANJAK (I-II-III)	409,921	9.321	3.653.756	100,000	190,000

NAPOMENE:

- U prethodne tri godine koje su obuhvaćene analizom sadašnjeg stanja Općina je vodila odgovornu proračunsku politiku te je ostvarivala primarne i sekundarne viškove
- U razdoblju 2019-2020. planira se **rast redovnih proračunskih prihoda** koji se temelji na rastu poreznih prihoda s uključenim prihodima od kompenzacijskih mjera iz proračuna središnje Države
- Općina planira povećavanje povlačenje sredstava iz EU fondova te ulaganja u materijalnu imovinu
- Općina nije zadužena te u tom smislu raspolaže s potencijalom sufinanciranja EU projekata.

Izvor: Općina Kalnik – Godišnji financijski izvještaj / Prilagodba T&MC Group

Najveći udio u rashodima u 2020. godini odnosit će se na materijalne rashode, a potrebno je napomenuti kako će rashodi za ulaganja u materijalnu imovinu iznositi 26,8 mil. kuna. Iz prikazanih podataka je uočljivo kako je Općina vodila odgovornu proračunsku politiku te ostvarila primarne i sekundarne viškove. U 2018. godini proračunski višak, odnosno višak iz redovnog poslovanja Općine iznosio HRK 3.653.756.

U bilanci stanja Općine u 2018. godini zabilježen je rast imovine i obveza prema vanjskim izvorima financiranja. Vlastiti izvori su u toj godini povećani za 26,6% u odnosu na prethodno razdoblje. Imovina Općine sastoji se od nefinancijske imovine koja se većinom odnosi na građevinske objekte.

Tablica 11: *Bilanca Općine Kalnik*

	Stanje na dan 31.12.2016.	Stanje na dan 31.12.2017.	Stanje na dan 31.12.2018.
IMOVINA	11.670.158	13.235.192	16.760.578
Dugotrajna imovina	10.770.938	11.560.029	14.748.183
Financijska imovina – novac na računu	899.220	1.675.163	2.012.395
OBVEZE I VLASTITI IZVORI	11.670.158	13.235.192	16.760.578
Obveze	1.406.478	2.019.870	2.545.087
Vlastiti izvori	10.263.680	11.215.322	14.215.491

Izvor: Općina Kalnik – Godišnji financijski izvještaj / Prilagodba T&MC Group

Vlastiti izvori sudjeluju u ukupnim izvorima financiranja Općine u visini od 84,8%. Vanjski izvori financiranja sudjeluju s 15,2%, što financijsko stanje Općine čini vrlo stabilnim.

2.9 Obrazovanje i socijalna infrastruktura

Općina je u proteklim godinama unaprijedila obrazovnu i socijalnu infrastrukturu. Na području Općine postoji jedna osnovna škola koja zapošljava 21 nastavnika, ima 8 razrednih odjela s ukupno 67 učenika u školskoj godini 2017./2018.

Tablica 12: *Osnovne škole, razredni odjeli, učenici i učitelji, početak školske godine 2017./2018.*

Škole	Razredni odjeli	Učitelji	Učenici		
			Ukupno	I. – IV. razred	V. – VIII. razred
1	8	21	67	37	30

Izvor: DZS / Prilagodba T&MC Group

U proteklih 5 godina u Općini je zabilježen značajan pad broja učenika u osnovnim školama. Broj učenika početkom 2017./2018. godine iznosio je 67 što je 28% manje u odnosu na početak školske godine 2012./2013. kada je broj učenika iznosio 93.

Tablica 13: *Broj učenika u osnovnim školama u Općini (početak školske godine)*

	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18
Kalnik	93	79	76	73	69	67

Izvor: DZS / Prilagodba T&MC Group

U naselju Kalnik djeluje jedan vrtić za predškolski odgoj. Početkom pedagoške godine 2017./2018. u vrtić je upisano 19 upisane djece za koje se brine jedan odgajatelj.

Tablica 14: *Dječji vrtići i druge pravne osobe, djeca i zaposleni, početak pedagoške godine 2017./2018.*

Dječji vrtići i druge pravne osobe	Djeca				Zaposleni		
	Ukupno	do 3. godine	3 - 5	5 i više godina	Ukupno	Odgajitelji i učitelji	Zdravstveno osoblje
1	19	-	-	19	1	1	-

Izvor: DZS / Prilagodba T&MC Group

Osnovna škola Kalnik

Osnovna škola Kalnik nalazi se na padinama gore Kalnik. Škola u Kalniku ima sedam učionica, specijaliziranu učionicu za nastavu informatike, kabinete za biologiju i kemiju, tehničku kulturu, TZK i knjižnicu, prostranu blagovaonicu s kuhinjom, zbornicu, tri ureda, fotolaboratorij i arhivu. U sastavu škole nalazi se i prostor za dječji vrtić. Početkom školske godine 2016./2017. bilo je upisano ukupno 69 učenika u 8 odjela. Nastava u školi organizirana je u jednoj smjeni, a prijevoz učenika financira osnivač škole, odnosno Koprivničko-križevačka županija. Zanimljivost škole sastoji se u Biblijskom vrtu koji obuhvaća osobe i događaje Starog i Novog zavjeta. Škola je uključena u međunarodni program Eko-škole kako bi se podigla svijest o zaštiti okoliša, a potrebno je spomenuti i sudjelovanje u raznim natjecanjima.

Dječji vrtić "Kalnički jaglac"

U naselju Kalnik nalazi se dječji vrtić "Kalnički jaglac" koji djeluje u sklopu osnovne škole Kalnik. Djelatnost vrtića uključuje redoviti program odgoja i obrazovanja djece rane i predškolske dobi, program za djecu rane i predškolske dobi s teškoćama u razvoju, program za darovitu djecu rane i predškolske dobi, program predškole i program ranog učenja stranih jezika. Od ostalih programa potrebno je i napomenuti umjetničke, vjerske i sportske sadržaje. Osnivač ustanove je Life Kalnik d.o.o.

Dom zdravlja - ambulanta Kalnik

U naselju Kalnik obnovljena je stara zgrada doma zdravlja koja danas djeluje u okviru Doma zdravlja Križevačko-koprivničke županije, ispostave u Križevcima.

Udruge

Prema podacima Ministarstva uprave u Općini je registrirano je ukupno osam aktivnih sportskih udruga koje se odnose na malonogometne klubove (Tablica 15).

Tablica 15: Sportske udruge na području Općine

Naziv udruge	Sjedište
Malonogometni klub "Kamešnica"	Kamešnica
Malonogometni klub "Obrež Kalnički"	Obrež Kalnički
Malonogometni klub "Borje"	Borje
Malonogometni klub "Šopron"	Šopron
Malonogometni klub "Omladinac"	Popovec Kalnički
Malonogometni klub "Potok Kalnički"	Potok Kalnički
Malonogometni klub "Buldožeri"	Vojnovec Kalnički
Malonogometni klub "Kalnik 04"	Kalnik

Izvor: Ministarstvo uprave - Registar udruga / Prilagodba T&MC Group

Na području Općine su registrirane tri vatrogasne udruge (Tablici 16).

Tablica 16: Vatrogasne udruge na području Općine

Naziv udruge	Sjedište
Dobrovoljno vatrogasno društvo Kamešnica	Kamešnica
Vatrogasna zajednica Općine Kalnik	Kalnik
Dobrovoljno vatrogasno društvo Kalnik	Kalnik

Izvor: Ministarstvo uprave - Registar udruga / Prilagodba T&MC Group

U Općini djeluje pet registriranih kulturnih udruga (Tablica 17).

Tablica 17: Kulturne udruge na području Općine

Naziv udruge	Sjedište
Udruga vinogradara i vinara sv. Martin	Kalnik
Udruga "Kalnički šljivari"	Popovec Kalnički
Kulturno-umjetničko društvo Kalnik	Kalnik
Udruga uzgajivača zagorskog purana	Kalnik
Udruga "Potkalnički konjari"	Kalnik

Izvor: Ministarstvo uprave - Registar udruga / Prilagodba T&MC Group

Ostale aktivne udruge prema Ministarstvu uprave koje djeluju na području Općine prikazane su u Tablici 18.

Tablica 18: Ostale udruge na području Općine

Naziv udruge	Sjedište
Udruga umirovljenika Općine Kalnik	Kalnik
Udruga ugostitelja i pružatelja usluga u turizmu gem	Kalnik
Udruga privatnih "šumoposjednika" Kalnik	Kalnik
Udruga vodovoda sela Vojnovec Kalnički	Vojnovec Kalnički
Udruga hrvatskih branitelja Domovinskog rata Kalnik	Kalnik

Izvor: Ministarstvo uprave - Registar udruga / Prilagodba T&MC Group

KUD Kalnik

Kulturno-umjetničko društvo "Kalnik" osnovano je 4. travnja 2007. godine. Cilj društva je okupljanje zainteresiranih osoba radi njegovanja, očuvanja od zaborava narodnih pjesama, plesova, zavičajnog govora te narodnih običaja i etno baštine. KUD djeluje kroz tri sekcije: tamburaška, folklorna i dramska. KUD je nastupao na više manifestacija i smotri KUD-ova, a trenutni predsjednik KUD-a je Mladen Kešer. Na području Kalnika do 2012. godine poslovaio je poštanski ured Hrvatske pošte koji je zatvoren odlukom

Uprave zbog lošeg poslovanja. Najbliži poštanski ured Hrvatske pošte nalazi se u Sv. Petru Orehovcu. U Općini trenutno djeluje nekoliko ugostiteljskih objekata. U 2017. godini na 20. obljetnicu Općine otvorena je zgrada Doma zdravlja - ambulante. Od ostalih objekata značaja potrebno je spomenuti veterinarsku ispostavu Kalnik koja zapošljava tri djelatnika te obuhvaća područje cijele Općine.

2.10 Usporedna analiza: Kalnik i izabrane općine u RH i EU

Postupak ocjenjivanja indeksa razvijenosti i stupnja razvijenosti provodi se temeljem Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN br. 153/09) i Uredbe o indeksu razvijenosti (NN br. 63/10). Indeks razvijenosti izračunava se na temelju pet pokazatelja (stope nezaposlenosti, dohotka po stanovniku, proračunskih prihoda jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave po stanovniku, općeg kretanja stanovništva i stope obrazovanosti) koji u različitim omjerima utječu na njegovu vrijednost.

Slika 13: Usporedni pokazatelji ekonomske razvijenosti Općine

 Kalnik (HR)	 Sirač (HR)	 Sv. Jurij (SLO)	 Villany (H)	 Loipersdorf (A)
Broj stanovnika: 1.351 (2011)	Broj stanovnika: 2.178 (2011)	Broj stanovnika: 2.883 (2011)	Broj stanovnika: 2.517 (2011)	Broj stanovnika: 1.389 (2011)
BDP/ stanovniku: EUR 8.600	BDP/ stanovniku: EUR 7.000	BDP/ stanovniku: EUR 11.948	BDP/ stanovniku: EUR 8.809	BDP/ stanovniku: EUR 28.059 (2012)
Index EU 28 = 100 38%	Index EU 28 = 100 39%	Index EU 28 = 100 58%	Index EU 28 = 100 43%	Index EU 28 = 100 124%
Index HR = 100 82%	Index HR = 100 69%	Index SLO = 100 69%	Index HU = 100 82%	Index A = 100 85%
Broj zaposlenih: n/a	Broj zaposlenih: 255	Broj zaposlenih: 1.047 (2013)	Broj zaposlenih: 1.100 (2013)	Broj zaposlenih: 820 (2013)
Broj nezaposlenih: n/a	Broj nezaposlenih: 195 (2013)	Broj nezaposlenih: 125 (12/2013)	Broj nezaposlenih: 130 (12/2013)	Broj nezaposlenih: 54 (12/2013)
Proračun*: € 1,25 mil.(2018)	Proračun: € 1,2 mil.(2018)	Proračun: € 3,48 mil.(2018)	Proračun: € 2,5 mil. (2018)	Proračun: € 4,0 mil. (2018)

* izvorni prihodi proračuna

Izvor: T&MC Research

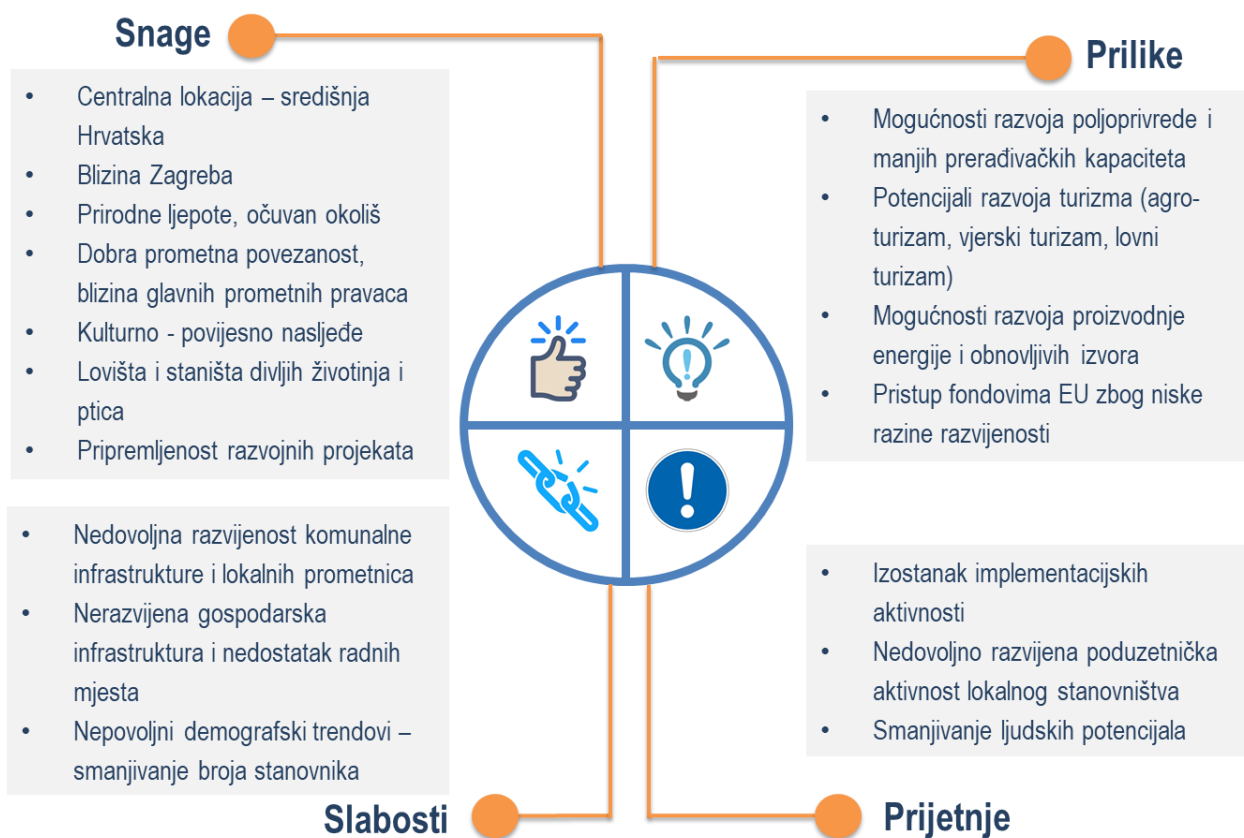

Slika 13 prikazuje analizu glavnih ekonomskih pokazatelja Općine u usporedbi s jedinicama lokalne samouprave slične veličine i geografskog položaja u Hrvatskoj, Sloveniji, Mađarskoj i Austriji. Austrijska Općina Loipersdorf u pokrajini Gradišće bilježi najveći BDP po stanovniku od € 28.059. Ova austrijska općina ima najrazvijeniju ekonomiju s dominacijom poljoprivrede i turizma, relativno velikim brojem radnih mjesta (820) te proračunom u iznosu od € 4.0 mil. Općina ima vrlo razvijenu turističku ponudu u kojoj prevladava lječilišni turizam te ostvaruje preko 100.000 noćenja turista godišnje. Općina Kalnik u odnosu na ostale usporedive Općine ima najmanji indeks razvijenosti te niži BDP/stanovniku među usporedivim Općinama u Hrvatskoj i regiji.

2.11 SWOT analiza

Sažetak SWOT analize koja obuhvaća analizu snaga, slabosti, prilika i prijetnji za Općinu prikazuje Slika 14. Izrada SWOT analize neophodna je podloga za definiranje strateških ciljeva i prioriteta razvoja Općine. Najveća snaga Općine sastoji se u njezinoj lokaciji u središnjoj Hrvatskoj te blizini glavnih cestovnih i željezničkih prometnica. Blizina šireg gradskog područja Zagreba i grada Varaždina je također jedna od snaga. Velika gradska tržišta omogućavaju prodaju proizvoda lokalnih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i malih poduzetnika.

Slika 14: SWOT analiza Općine Kalnik

Izvor: T&MC Research

Općina je dobro prometno povezana i nalazi se u blizini glavnih prometnih pravaca. Prirodne ljepote, očuvan okoliš i kulturno-povijesno nasljeđe predstavljaju potencijal za ukupan socio-ekonomski razvitak u budućnosti. Područje Općine je bogato staništima divljih životinja i ptica kao velikog izletničkog i turističkog potencijala. Nedovoljna razvijenost komunalne infrastrukture predstavlja jednu od glavnih slabosti. Cestovna povezanost s glavnim prometnim pravcima je još uvijek jedna od slabosti, jednako kao i neuređenost lokalnih prometnica. Loša povezanost stvara osjećaj izoliranosti i potiče lokalno stanovništvo, posebno mlađe ljude na iseljavanje. U tom smislu će razvoj infrastrukture i lokalne mobilnosti biti, uz razvoj gospodarstva, najvažniji razvojni prioriteti obuhvaćeni ovim Strateškim programom. S obzirom na prilike, Općina ima veliku mogućnost razvoja poljoprivrede i manjih prerađivačkih kapaciteta te veliki potencijal za razvoj turizma. Potrebno je spomenuti i mogućnost razvoja proizvodnje energije iz obnovljivih izvora te pristup fondovima iz Europske unije.

Prijetnje razvoja Općine sastoje se u izostanku implementacijskih aktivnosti, nedovoljno razvijenoj poduzetničkoj aktivnosti lokalnog stanovništva i smanjenju ljudskih potencijala.

2.12 Postojeće razvojne inicijative i projekti u tijeku

Tijekom analize sadašnjeg stanja utvrđeno je postojanje brojnih razvojnih inicijativa i projekata koje je Općina pokrenula i koji su se nalazili u različitim fazama pripremljenosti. Jedan dio pokrenutih projekata se nalazi u idejnoj fazi koje je bilo potrebno obuhvatiti ovim dokumentom i katalogizirati kao **zalihi projektnih ideja**. Nekoliko razvojnih projekata je Općina započela s realizacijom u vrijeme izrade ove Strategije te je bilo potrebno u ovom poglavlju zabilježiti kao **razvojne projekte u tijeku**.

Razvojne inicijative i razvojni projekti su razvrstani u pet skupina, prema sljedećem:

1. Projekti ulaganja u prometnu infrastrukturu,
2. Projekti ulaganja u komunalnu infrastrukturu,
3. Projekti ulaganja u društvenu infrastrukturu,
4. Projekti ulaganja u turističku infrastrukturu, te
5. Projekti ulaganja u poduzetničku i energetska infrastrukturu.

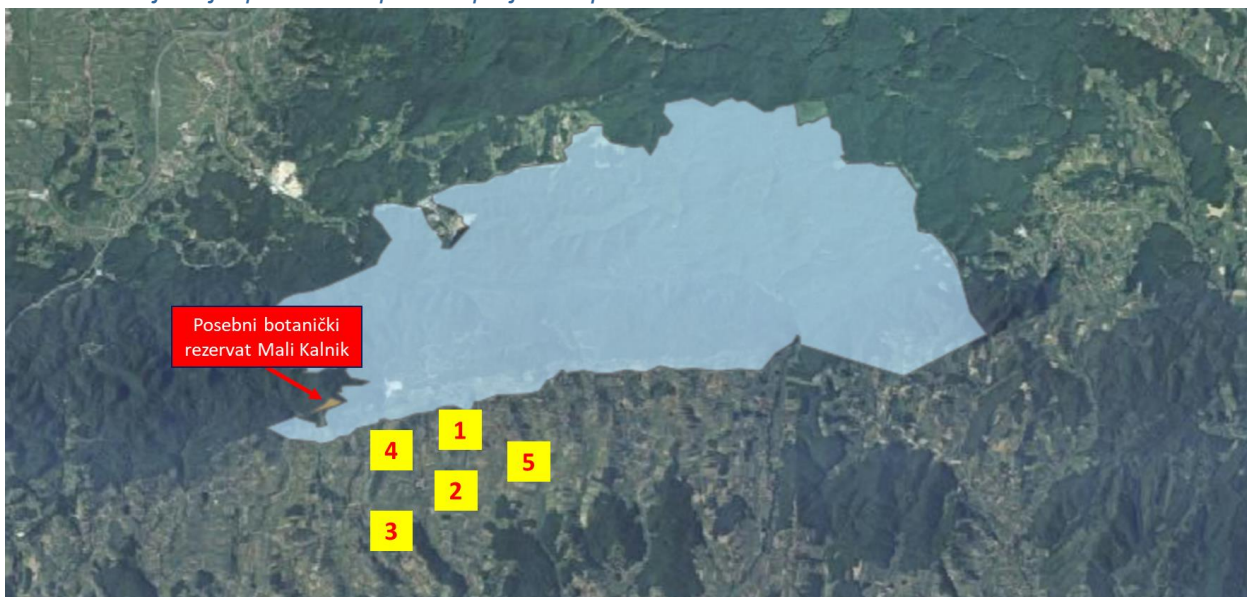
Projekti prometne infrastrukture

Red. br.	Naziv projekta	Lokacija	Status
1	Rekonstrukcija postojećih šumskih putova - kat. čest.br. 1911, k.o. Borje, kat. čest.br. 2014/297/235/219 k.o. Kalnik	K.o Borje K.o. Kalnik	Izrada projektne i dokumentacije u tijeku
2	Rekonstrukcija nerazvrstane ceste NC01 Obuhvat zahvata: k.o. Kamešnica, k.č.br: 65/7, 1098/1 ; k.o. Potok Kalnički, k.č.br: 3015, 3027/1, 3027/2, 3045; te k.o. Kalnik, k.č.br: 2397/1, 2399	K.o. Kalnik K.o. Kamešnica K.o. Potok Kalnički	Provedba projekta u tijeku
3	Rekonstrukcija nerazvrstanih cesta NC-02 (Borje Kalnik, i NC 03 (Borje – Vojnovec)	Borje Vojnovec	Projektna dokumentacija pripremljena
4	Rekonstrukcija nerazvrstane ceste lokalne ceste Borje –Hruškovac (Investitor: Županijska uprava za ceste KKŽ)	K.o. Borje	Dokumentacija u izradi
5	Uređenje pješačke staze s odvodnjom Šopron- Kalnik	Uz županijsku cestu 2138	Građevinska dozvola

Projekti **prometne infrastrukture** započeti tijekom 2018. i 2019. godine smješteni su **izvan prostora Značajnog krajobraza Kalnik**, odnosno ispod cestovne prometnice LC 26003.

Slika 15: Smještaj u prostoru započelih projekata prometne infrastrukture

Projekti komunalne infrastrukture

Općina je pokrenula devet razvojnih projekata u području **komunalne infrastrukture**. Projekt uređenje Trga Stjepana Radića u naselju Kalnik.

Red. br.	Naziv projekta	Lokacija	Status
1	Rekonstrukcija - uređenje Trga Stjepana Radića u Kalniku	Naselje Kalnik	Provedba u tijeku EU projekt
2	Uređenje postojećih groblja na području Općine	Naselja: Kalnik i Vojnovec	Dokumentacija pripremljena
3	Izgradnja tržnice u Kalniku	Naselje Kalnik – Trg Stjepana Radića	Dokumentacija pripremljena
4	Modernizacija javne rasvjete na području Općine	Sva naselja na području Općine	Projektna ideja
5	Izgradnja precrpnih stanica Kalnik Cari - precrpna stanica za dovod pitke vode -	Naselje Borje	Projekt u tijeku – Faza I. dovršena
6	Izgradnja reciklažnog dvorišta	Naselje potok Kalnički	Projektna ideja
7	Izgradnja precrpnih stanica Kalnik Planinarski dom - precrpna stanica za dovod pitke vode do Planinarskog doma na Kalniku -	Naselje Kalnik	Projekt u tijeku – izgrađena kućica za precrpnu stanicu
8	Izgradnja vodoopskrbnog sustava Vinodol- Kalnik	Naselje Kalnik	Projektna ideja
9	Uređenje postojećeg parkirališta ispod starog grada Veliki Kalnik	Naselje Kalnik	Projektna ideja

Projekt rekonstrukcije Trga Stjepana Radića u naselju Kalnik je u 2018. godini odobren za sufinanciranje iz operativnog programa korištenja EU fondova "Ruralni razvoj", mjera grupe 7, operacija 7.4.1. Odluka o izboru izvoditelja radova donesena je 27. rujna 2018. godine. Projekt se nalazi u fazi provođenja. Ostali planirani projekti ulaganja u komunalnu infrastrukturu se nalaze u statusu projektnih ideja.

U prostoru Značajnog krajobraza Kalnik smješteni su sljedeći planirani projekti komunalne infrastrukture:

- uređenje parkirališta ispod starog grada Veliki Kalnik – parkiralište postoji, planira se uređenje,
- vodoopskrbne precrpne stanice Kalnik Cari i Kalnik Planinarski dom – projekti su u tijeku.

Društvena infrastruktura

Red. br.	Naziv projekta	Lokacija	Status
1	Rekonstrukcija i dogradnja postojećih društvenih domova u naseljima na području Općine	Naselja: Kamešnica, Potok, Borje, Šopron, Vojnovac, Popovec	U fazi realizacije
2	Uređenje objekta "Wilhelmova kuća" Radovi na uređenju kuće (uređenje potkrovlja i prizemlja, II faza i uređenje okoliša)	Naselje Kalnik	Građevinski radovi dovršeni
3	Uređenje i rekonstrukcija župnog dvora u Kalniku	Naselje Kalnik	Projektna dokumentacija dovršena
4	Izgradnja sportsko-vatrogasnog centra "Carski vrt"	Naselje Kalnik	Idejna projektna dokumentacija
5	Izgradnja polivalentne sportske dvorane Kalnik (Investitor: Križevačko-koprivnička županija)	Naselje Kalnik uz OŠ Kalnik, Trg Stjepana Radića	Građevinska dozvola (istekla)
6	Društveni centar "Mladi Hrvatske za mlade Europe"	Naselje Kalnik	Projektna ideja
7	Nadogradnja Doma hrvatskih branitelja u Kalniku	Naselje Kalnik	Građevinska dozvola
8	Izgradnja Arheološkog muzeja Kalnik	Uz arheološki lokalitet Kalnik-Igrišće	Idejni projekt
9	Projekt: "Biblijski vrt mira"	Naselje Kalnik uz OŠ Kalnik, Trg Stjepana Radića	Izrađena idejna urbanističko-arhitektonska studija
10	Izgradnja hidrogeološkog edukacijskog centra Kamešnica	Naselje Kamešnica	Projektna ideja
11	Izgradnja stambenog naselja za mlade bračne parove	Naselje Kalnik	Izrađena idejna urbanističko-arhitektonska studija
12	Rekonstrukcija i dogradnja postojećeg objekta nekadašnje "Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju bolesti respiratornih organa"	Naselje Kalnik	Izrađen elaborat o darovanju objekta Općini

U području **društvene infrastrukture** u prostoru Značajnog krajobraza Kalnik su planirani ili su u tijeku realizacije sljedeći projekti:

- "Wilhelmova kuća" – građevina u vlasništvu Općine uređena za javne potrebe, dovršenje u tijeku;
- "Arheološki muzej Kalnik" – objekt muzeja se planira izgraditi u k.o. Borje, unutar prostora Značajnog krajobraza Kalnik, uz arheološko nalazište – preventivno zaštićenog kulturnog dobra Kalnik - Igrišće
- "Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju bolesti respiratornih organa" – objekt bivše bolnice u vlasništvu Države je u ruševnom stanju. Općina je izradila idejni elaborat o mogućoj rekonstrukciji i nadogradnji kao podlogu za prijenos vlasništva od Države na Općinu.

Ostali pokrenuti projekti **društvene infrastrukture** smješteni su **izvan prostora Značajnog krajobraza Kalnik**, odnosno ispod cestovne prometnice LC 26003.

Turistička infrastruktura

Red. br.	Naziv projekta	Lokacija	Status
1	Izgradnja moto- cross staze za motorkotače na električni pogon	Naselje Kalnik	Izrađena idejna urbanističko-arhitektonska studija
2	Izgradnja vikend naselja	Naselja: Ivančeki (Kalnik), Kamešnica, Potok Kalnički	Projektna ideja
3	Izgradnja hotela Kalnik s manjom kongresnom dvoranom	Naselje Kalnik	Izrađena idejna urbanističko-arhitektonska studija
4	Izgradnja zabavnog i aqua parka	Naselje Kalnik	Izrađena idejna urbanističko-arhitektonska studija
5	Izgradnja skijališta i sanjkališta na Kalniku	Kalnik	Izrađeno idejno rješenje
6	Izgradnja i uređenje biciklističkih staza - sukladno Operativnom planu razvoja cikloturizma Podravine i Prigorja-	Područje Općine	Projektna ideja
7	Izgradnja povijesno-interpretativnog centra Kalnik	Naselje Kalnik	Projektna ideja
8	Izgradnja smještajnih kapaciteta tipa "eko-kamp"	Naselje Kalnik	Projektna ideja

U području **turističke infrastrukture** u prostoru Značajnog krajobraza Kalnik planiran je sljedeći projekt:

- "Skijalište i sanjkalište" – za ovaj projekt je izrađeno idejno rješenje;

Ostali pokrenuti projekti **turističke infrastrukture** smješteni su **izvan prostora Značajnog krajobraza Kalnik**, odnosno ispod cestovne prometnice LC 26003.

Projektna ideja izgradnje biciklističkih staza se nastavlja na Operativni program razvoj cikloturizma Podravine i Prigorja koji je skupština Koprivničko-križevačke županije usvojila 26. rujna 2017. godine, u pravilu prati postojeće prometnice i ne zadire u područje Značajnog krajobraza Kalnik.

Poduzetnička i energetska infrastruktura

Red. br.	Naziv projekta	Lokacija	Status
1	Izgradnja poduzetničkih zona na području Općine	Naselja: Kalnik Potok Kalnički, Popovec Kalnički	Izrađene idejne urbanističko- arhitektonske studije
2	Izgradnja vjetroelektrana na području Općine	Šopron	Projektna ideja
3	Komercijalizacija geotermalne bušotine	Naselje Kamešnica	Projektna ideja
4	Izgradnja tehnološkog inkubatora – centra kompetencije za ekološku proizvodnju i bio tehnologije	Naselje Kalnik	Projektna ideja
5	Izgradnja logističkog centra za otkup i skladištenje poljoprivrednih proizvoda	Poduzetnička zona Kalnik jug	Idejni projekt
6	Izgradnja kogeneracijskih pogona za proizvodnju energije	Naselje Kalnik	Izrađena idejna urbanističko- arhitektonska studija

Pokrenuti projekti **gospodarske i energetske infrastrukture** smješteni su **izvan prostora Značajnog krajobraza Kalnik**, odnosno ispod cestovne prometnice LC 26003.

Na području naselja Kamešnica, ispod prometnice LN 26003 i izvan područja Značajnog krajobraza Kalnik, nalazi se probna bušotina u vlasništvu naftne kompanije INA d.d. Ova je kompanija prilikom istraživanja mogućih nalazišta plina i nafte na ovoj lokaciji utvrdila postojanje geotermalnih izvora, odnosno izvora vode visoke temperature i bogate mineralima. Općina je pokrenula razvojnu inicijativu ispitivanja mogućnosti iskorištavanja ovog geotermalnog nalazišta za razvoj zdravstvenog turizma i proizvodnje energije.

2.13 Planirani projekti i Ekološka mreža

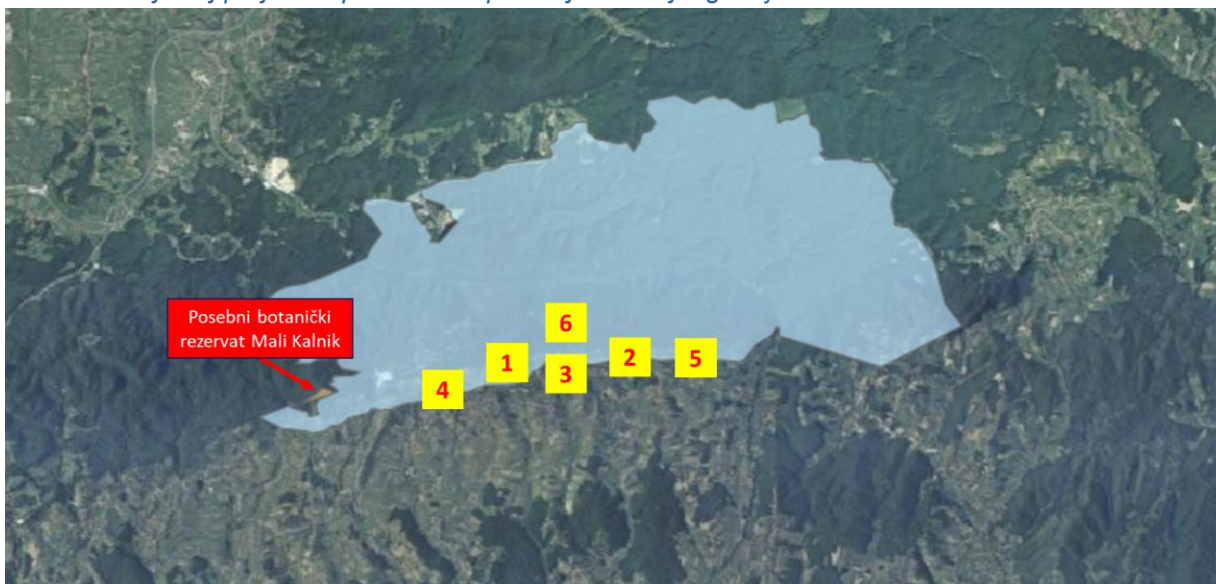
Za sve planirane projekte, odnosno zahvate u prostoru koji se planiraju pokretati i realizirati u razdoblju 2019-2027. godine će se provesti zakonom propisana ocjena o prihvatljivosti za Ekološku mrežu te će se projekti sagledati sa stajališta utjecaja na okoliš. U zavisnosti o veličini zahvata i ostalim kriterijima važnim za očuvanje okoliša provesti će se postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš i/ili utjecaja zahvata na okoliš.

Pregled svih razvojnih inicijativa i pokrenutih projekata iz prethodnog poglavlja ukazuje na razmještaj planiranih projekata u prostoru Općine. Većina projekata je planirana izvan prostora Značajnog krajobraza Kalnik i izvan područja obuhvaćenog Ekološkom mrežom. U prostoru Općine koji je obuhvaćen Značajnim krajobrazom i Ekološkom mrežom, planirano je pokretanje sljedećih projekata (Slika 16):

1. Uređenje postojećeg parkirališta ispod starog grada Veliki Kalnik
2. Vodoopskrbne precrpne stanice Kalnik Cari i Kalnik Planinarski dom – projekti su u tijeku
3. "Wilhelmova kuća" – građevina u vlasništvu Općine uređena za javne potrebe, dovršenje u tijeku;
4. "Arheološki muzej Kalnik" – objekt muzeja se planira izgraditi u k.o. Borje, unutar prostora Značajnog krajobraza Kalnik, uz arheološko nalazište –preventivno zaštićenog kulturnog dobra Kalnik- Igrišće
5. "Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju bolesti respiratornih organa" – objekt bivše bolnice vlasništvu Države je u ruševnom stanju. Općina je izradila idejni elaborat o mogućoj rekonstrukciji i nadogradnji kao podlogu za prijenos vlasništva od Države na Općinu
6. "Skijalište i sanjkaliste" – za ovaj projekt je izrađeno idejno rješenje s vizualizacijom;

Slika 16: Smještaj projekata planiranih u području Značajnog krajobraza Kalnik

2.14 Obveza provođenja ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu

Sukladno odluci Ministarstva zaštite okoliša i energetike, za sljedeće projekte je definirana obveza provođenja ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu s ciljem utvrđivanja mogućih značajnih samostalnih i kumulativnih negativnih utjecaja na ciljana staništa ekološke mreže kada bude utvrđen detaljan smještaj u prostoru i obilježja planiranih zahvata:

- Rekonstrukcija postojećih šumskih putova (kat. čest.br. 1911, k.o. Borje, kat. čest.br. 2014/297/235/219 k.o. Kalnik)
- Rekonstrukcija nerazvrstane ceste lokalne ceste Borje – Hruškovec (k.o. Borje)
- Izgradnja precrpnih stanica Kalnik Cari – precrpna stanica za dovod pitke vode
- Izgradnja precrpnih stanica Kalnik Planinarski dom – precrpna stanica za dovod pitke vode do Planinarskog doma na Kalniku
- Uređenje postojećeg parkirališta ispod starog grada Veliki Kalnik
- Arheološki muzej Kalnik (okvirna lokacija k.č.br. 233, k.o. Kalnik)
- Izgradnja skijališta i sanjkalista na Kalniku

2.15 Uvjeti zaštite prirode

Sukladno članku 48. stavak 4. Zakona o zaštiti prirode, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike dalo je prijedlog uvjeta zaštite prirode koji se moraju poštivati prilikom provedbe projekata Strateškog razvojnog programa Općine Kalnik:

1. Unutar obuhvata zaštićenog područja Značajni krajobraz Kalnik dozvoljeno je samo minimalno potrebno uklanjanje prirodne autohtone vegetacije za potrebe provedbe projekata "1. Rekonstrukcija postojećih šumskih putova" i "4. Rekonstrukcija nerazvrstane lokalne ceste Borje-Hruškovec (k. o. Borje)" bez većeg širenja postojećih putova i postojeće ceste u odnosu na prvobitno stanje. Navedeno treba detaljno objasniti i definirati projektnom dokumentacijom.
2. Uklanjanje prirodne vegetacije za potrebe provedbe projekata planiranih unutar obuhvata zaštićenog područja Značajni krajobraz Kalnik (npr. "1. Rekonstrukcija postojećih šumskih putova", "4. Rekonstrukcija nerazvrstane lokalne ceste Borje - Hruškovec (k.o. Borje), 22. "Arheološki muzej Kalnik" i "31. Izgradnja

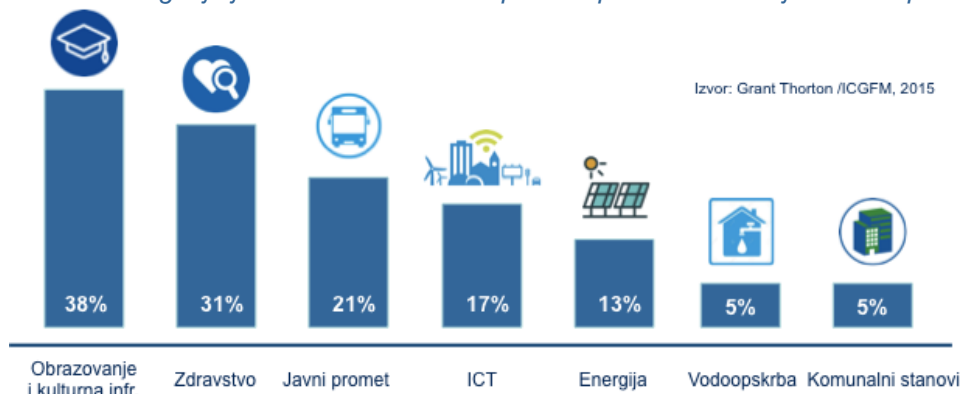
- skijališta i sanjkališta na Kalniku“) treba planirati izvan glavnog razdoblja gniježdenja strogo zaštićenih vrsta ptica. Navedeno treba detaljno objasniti i definirati projektnom dokumentacijom.
3. Projekt “31. Izgradnja skijališta i sanjkališta na Kalniku“ treba planirati na način da se minimalno uklanja postojeća autohtona drvenasta vegetacija (drveće i grmlje) za potrebe izgradnje i korištenja skijališta. Navedeno treba detaljno objasniti i definirati projektnom dokumentacijom.
 4. Ukoliko će se planirati pješačke i biciklističke staze (Mjera 1.1.1. Uređenje glavnih naselja na području Općine (uređenje trgova, zelenih površina, pješačkih i biciklističkih staza, društvenih domova i dr.)) unutar zaštićenih područja, treba ih prvenstveno planirati na lokacijama postojećih staza bez njihovog proširivanja ili samo uz minimalno proširivanje kako bi se očuvala okolna prirodna staništa. Navedeno treba detaljno objasniti i definirati projektnom dokumentacijom.
 5. Razvoj poduzetničkih zona (Mjera 1.2.1. Izgradnja i uređenje poduzetničkih zona na području Općine) planirati izvan obuhvata zaštićenih područja Posebni botanički rezervat Mali Kalnik i Značajni krajobraz Kalnik.
 6. Razvoj golf turizma (Mjera 1.2.3. Stvaranje uvjeta za razvoj turizma i turističkih proizvoda s visokom dodanom vrijednošću (medicinski turizam, ruralni i planinarski turizam, golf turizam, cikloturizam i dr.)) planirati izvan obuhvata zaštićenih područja Posebni botanički rezervat Mali Kalnik i Značajni krajobraz Kalnik.
 7. Razvoj sportskog i skijališnog turizma (Mjera 1.2.6. Izgradnja infrastrukture za specifične oblike turističke ponude (sportski turizam, skijališni turizam)) i sportsko-rekreacijske infrastrukture (Mjera 2.2.2. Izgradnja sportsko-rekreacijske infrastrukture za zimske sportove, Mjera 2.2.3. Izgradnja kupališne sportsko-rekreacijske infrastrukture) planirati izvan obuhvata zaštićenog područja Posebni botanički rezervat Mali Kalnik.
 8. Razvoj većih infrastrukturnih projekata sportskog i skijališnog turizma (izuzev već planiranog projekta “31. Izgradnja skijališta i sanjkališta na Kalniku“) mogućih u okviru provedbe mjere 1.2.6. Izgradnja infrastrukture za specifične oblike turističke ponude (sportski turizam, skijališni turizam), 2.2.2. Izgradnja sportsko-rekreacijske infrastrukture za zimske sportove, Mjera 2.2.3. Izgradnja kupališne sportsko-rekreacijske infrastrukture, po mogućnosti planirati izvan obuhvata Značajnog krajobraza Kalnik, a ukoliko je nužno njihovo planiranje unutar značajnog krajobraza, tada ih treba u što većoj mjeri planirati na već degradiranim i antropogeno utjecajnim područjima s postojećim pristupnim putovima/prometnicama te izvan očuvanih kompleksa prirodnih staništa, kao i izvan područja rasprostranjenosti ugroženih i/ili rijetkih stanišnih tipova te staništa strogo zaštićenih vrsta, a kako bi se izbjegla degradacija i fragmentacija prirodnih staništa te narušavanje krajobraznih vrijednosti zaštićenog područja. Navedeno treba detaljno objasniti i definirati projektnom dokumentacijom.
 9. Izgradnja infrastrukture uz arheološko-geološka nalazišta (Mjera 2.3.2. Uređenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture uz arheološko-geološka nalazišta na području Općine), planirati izvan obuhvata zaštićenog područja Posebni botanički rezervat Mali Kalnik.
 10. Ukoliko će se planirati izgradnja infrastrukture uz arheološko–geološka nalazišta (Mjera 2.3.2. Uređenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture uz arheološko–geološka nalazišta na području Općine) unutar obuhvata Značajnog krajobraza Kalnik, treba ju u što većoj mjeri planirati izvan očuvanih kompleksa prirodnih staništa, kao i izvan područja rasprostranjenosti ugroženih i/ili rijetkih stanišnih tipova te staništa strogo zaštićenih vrsta, kako bi se u što većoj mjeri izbjegla degradacija i fragmentacija prirodnih staništa te narušavanje krajobraznih vrijednosti zaštićenog područja. Navedeno treba detaljno objasniti i definirati projektnom dokumentacijom.
 11. Lokacije za eventualne solarne elektrane na tlu (solarni energetski objekti se spominju u opisu Prioriteta “5. Očuvanje okoliša i energija“) planirati izvan obuhvata zaštićenih područja Značajni krajobraz Kalnik i Posebni botanički rezervat Mali Kalnik.
 12. Vezano uz razvoj predviđenih sadržaja (razni oblici rekreacije, ruralni i drugi oblici turizma) koji se planiraju provoditi unutar zaštićenih područja Značajni krajobraz Kalnik i Posebni botanički rezervat Mali Kalnik potrebno je uspostaviti suradnju sa Javnom ustanovom za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Koprivničko-križevačke županije.

3 STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE DO 2027: KAMO IDEMO?

Analizom postojećeg stanja utvrđeni su veliki razvojni manjkovi i potrebe, ali i veliki razvojni potencijali. Ubrzani ekonomski razvoj Općine koji bi bio brži u odnosu na prosjek gospodarskog razvitka jedinica lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj predstavlja glavni opći cilj koji Općina želi ostvariti u razdoblju 2018-2027. godina. Za ostvarivanje ovog cilja potrebno je planirati prioriteta intervencijska područja. Veliki prostor za ubrzani razvoj predstavljaju područja prerađivačkih pogona, zelene ekonomije novih tehnologija i turizma.

Slika 17: Ulaganja jedinica lokalne samouprave – prioriteta alokacije vlastitih prihoda i EU fondova

Izvor: Grant Thornton, Prilagodba T&MC Group

Jedinice lokalne samouprave u EU svoja ulaganja prioriteta usmjeravaju prema projektima u obrazovanju, kulturnim djelatnostima, zdravstvu i zdravstvenoj zaštiti, lokalnoj mobilnosti, informacijsko-telekomunikacijskim tehnologijama i energiji te izgradnji vodoopskrbnih sustava i izgradnji komunalnih stanova (Slika 17). Ova su područja ključna za ubrzanje ukupnog socio-ekonomskog razvitka.

Slika 18: "Smart Village" - razvojni koncept tzv. pametnog sela

Izvor: CMEDT - Smart Villages Initiative, Trinity College, Cambridge University, Prilagodba T&MC Group

Za ubrzavanje općeg razvoja Općine u razdoblju od 2019-2027. godine bit će ključno osigurati pretpostavke i stvoriti uvjete za ulaganja kojima bi se ubrzale gospodarske aktivnosti i stvaranje novih radnih mjesta. Općina i sve zainteresirane strane imaju odgovornost programiranja vlastitog razvitka. Strateški program Općine u razdoblju do 2027.g. temelji se na dva glavna strateška koncepta: 1) koncept pametnog uključivog rasta lokalnih zajednica iz strategije EU 2020, 2) koncept "pametne općine" (Slika 18).

3.1 Vizija i misija

Ovaj dokument predstavlja dugoročni plan mobilizacije svih potencijala kako bi se ostvarila definirana misija, dugoročna vizija i dugoročni ciljevi razvoja Općine. Razvoj i napredak u Općini bazirat će se na principima održivog razvoja te na očuvanju prirodnog i kulturnog bogatstva te socijalne uključivosti kako bi se osiguralo kvalitetno mjesto za život budućim generacijama. Općina će također s kapitalom u svom vlasništvu te uz sufinanciranje strukturnih fondova Europske unije pokrenuti nekoliko razvojnih projekata. Za uspješnu provedbu Strateškog programa Općine potrebno je ne samo mobilizirati lokalnu samoupravu i njezine institucije već i njene stanovnike. U procesu definiranja dugoročnih strateških ciljeva se polazi od definiranja vizije i misije. Vizija je okrenuta prema budućnosti i predstavlja izvor inspiracije i motivacije.

VIZIJA

Kroz ubrzan i dinamičan socio-ekonomski razvoj pretvoriti Općinu u jednu od za život najpoželjnijih jedinica lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj!

Misija je usmjerena prema sadašnjosti, ulozi zbog koje jedinica lokalne samouprave postoji te način kako će se ostvariti vizija.

MISIJA

Osigurati kvalitetan život svim svojim stanovnicima u suvremenom, gospodarski naprednom, socijalno sigurnom, kulturno razvijenom i ekološki održivom općinskom okruženju.

3.2 Glavni razvojni ciljevi Općine za razdoblje do 2027. godine

U ovom se strateškom dokumentu postavljaju tri glavna razvojna cilja koji se planiraju ostvariti u razdoblju do 2027. godine: ubrzavanje ekonomskog rasta i lokalnog razvoja, stvaranje uvjeta za poželjan život u Općini te energetski nezavisna Općina (lokalna proizvodnja energije).

Ciljevi razvoja Općine Kalnik do 2027. godine baziraju se na definiranoj viziji Općine i predstavljaju skup zadataka koje je potrebno ispuniti u svrhu uspješne provedbe Strateškog programa Općine (Slika 19).

Slika 19: Glavni razvojni ciljevi Općine u razdoblju 2019-2027.g.

Izvor: T&MC Group

Za ostvarivanje gornjih ciljeva Općina u ovom dokumentu planira korištenje tri glavna pokretača lokalnog razvoja:

- ulaganje u infrastrukturu i stvaranje općih uvjeta za razvoj poduzetništva, osobito malih i srednjih poduzeća u sektoru prerađivačkih djelatnosti i turizma – poduzetničke zone, turistička infrastruktura i dr.,
- stvaranje infrastrukturnih i općih uvjeta za ulaganja u "četvrti sektor" (sektor inovacija, istraživanja i razvoja),
- vlastita ulaganja i poticanje privatnih ulaganja u proizvodnju energije iz obnovljivih izvora .

3.3 Strategija razvoja gospodarstva

Analiza sadašnjeg stanja i razvojnih potreba ukazuje na nužnost razvoja gospodarskih djelatnosti kojim bi se otvarala nova, kvalitetna radna mjesta i zadržalo stanovništvo na području Općine te povećalo ukupno blagostanje stanovnika Općine. U sadašnjoj strukturi gospodarstva prevladavaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG). Uz poljoprivredna gospodarstva u Općini djeluje nekoliko mikro i 2 mala poduzeća s prihodima većim od milijun kuna godišnje. Postojeća gospodarska struktura ne zadovoljava te je potrebna intervencija u cilju razvijanja poduzetništva i privlačenja poduzetničkih ulaganja na području Općine.

Ovim se dokumentom definiraju glavne strateške odrednice za razvoj gospodarske strukture prema sljedećem:

- **razvoj napredne poljoprivredne proizvodnje** – staklenička proizvodnja povrća i cvijeća, proizvodnja i prerada mlijeka i mesa u proizvode više dodane vrijednosti u okviru obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva;
- **razvoj manjih pogona u sektoru prerađivačke industrije** – proizvodnja hrane, prerada drveta, prerada metala;
- **razvoj logistike** – logistički centri, hladna logistika;
- **razvoj mikro *start-up* poduzeća u području novih (disruptivnih) tehnologija** – "zelene" tehnologije, bio-tehnologije i sl.

- **razvoj lokalne proizvodnje energije** iz obnovljivih izvora

Općina će svoje resurse i sredstva iz strukturnih i kohezijskih fondova ulagati u izgradnju poduzetničke infrastrukture u gornjim područjima. Uz poduzetničku infrastrukturu (poduzetnička zona i tehnološki park), Općina će graditi općinske stanove i poticati privatne investicije u stanogradnju s ciljem stvaranja uvjeta za doseljavanje kvalificiranih kadrova za razvoj poduzetništva.

3.4 Strategija razvoja turizma

Budući da Općina raspolaže bogatom kulturno-povijesnom i prirodnom baštinom, turizam predstavlja jednu od velikih razvojnih prilika. Ovim se strateškim dokumentom predviđa unapređenje turističke ponude i turističkih djelatnosti te pretvaranje geografskog područja Općine u jednu od najznačajnijih turističkih destinacija u sjeverozapadnoj Hrvatskoj.

Turistička destinacija predstavlja užu ili širu turistički organiziranu i tržišno prepoznatljivu prostornu jedinicu, čiji turistički proizvodi imaju potencijalnu ili stvarnu utrživost na turističkom tržištu (Križman Pavlović D., 2003). Turistička destinacija nosivi je element turističkog sustava, s obzirom da je za zadovoljenje turističkih potreba nužno postojanje turistički organizirane i tržišno prepoznatljive ponudbene jedinice. Na području Općine djeluje Turistička zajednica Općine Kalnik koja djeluje kao pravna osoba na promicanju hrvatskog turizma sukladno Zakonu o turističkim zajednicama. Ciljevi Turističke zajednice su poticanje razvoja i unapređivanje turističkog proizvoda područja za koje su osnovana, promocija tog istog turističkog proizvoda, razvijanje svijesti o važnosti i gospodarskim, društvenim i drugim učincima turizma, te potrebi i važnosti očuvanja i unapređenja svih elemenata turističkog proizvoda određenog područja, a osobito zaštite okoliša. TZ obuhvaća područje Općine Kalnik i pripadajućih naselja.

Područje Općine Kalnik bogato je prirodnom i kulturno-povijesnom baštinom. Prostor Općine posebno je prepoznatljiv po planini Kalnik te predjelu ispod vrha Vranilca gdje izbijaju gole vapnenačke stijene iz razdoblja mezozoika na kojem je smješten i kompleks starog grada Veliki Kalnik s kojeg se prema jugu i jugoistoku uočava vidik na prigorski valoviti pejzaž. Također, na prostoru Općine nalazi se arheološko nalazište „Kalnik-Igrišće“ u kojem je otkriveno naselje iz perioda 13. do 11. stoljeća prije Krista. U Kalniku su također izgrađene dvije crkve: crkva sv. Brcka

i crkva sv. Andrije. Na prostoru Općine organiziraju se razne kulturne i društvene manifestacije, a turistička ponuda uključuje i aktivni odmor koji se odnosi na biciklizam, paintball, planinarenje, sportsko penjanje i paragliding. S obzirom na navedeno, područje Općine Kalnik predstavlja velike potencijale za daljnji razvoj turizma i pozicioniranja Općine kao prepoznatljive turističke destinacije na području Koprivničko-križevačke županije.

3.4.1 Trendovi u turizmu

Turizam je jedan od najznačajnijih gospodarskih sektora u EU. Ovaj sektor sudjeluje u europskom bruto domaćem proizvodu s oko 3,5%. te zapošljava oko 3,0 milijuna ljudi. Međutim, pod pritiskom općih društvenih i tehnoloških

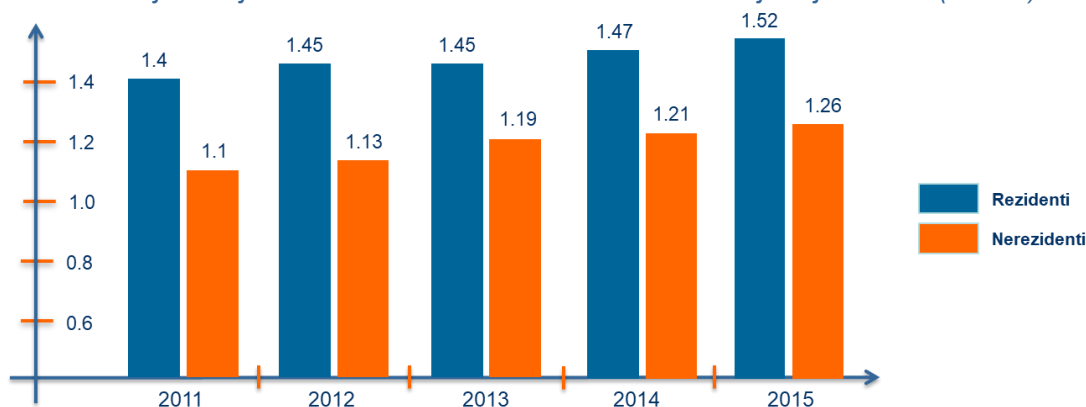
promjena, turizam se ubrzano mijenja. Neki od tradicionalnih oblika turizma i turističke potrošnje kakve smo poznavali u 20. stoljeću, poput ljetnog turizma ("sunce i more"), gube relativni značaj u ukupnoj turističkoj potražnji. Na razvoj turizma će bitno utjecati sljedeći opći trendovi:

1. **turizam i održivost** - velike promjene u općem razumijevanju potrebe za zaštitom okoliša, rastući interes za autentičnim doživljajima, lokalnom i neobrađenom hranom te *do-it-yourself* ponašanje potrošača snažno utječu na promjene u turističkoj potražnji,
2. **turizam i kulturno-povijesna baština** - postoji jasan trend i rastuća potražnja za ne-tradicionalnim i alternativnim turističkim destinacijama,
3. **turizam i ruralni prostor** - sve je izraženiji interes turista za ruralnim sredinama, lokalnim događajima i sudjelovanju u poljoprivrednim radovima,
4. **turizam i zdravlje** - zdrav način života (zdravstvena preventiva), putovanja radi medicinskih tretmana i rehabilitacije nakon doživljenih trauma,
5. **turizam i sport** - sportski događaji postaju rastući turistički segment,
6. **turizam i tehnologije** - nove komunikacijske tehnologije su tektonski promijenile komunikacijsku kulturu, poslovne modele u turizmu, prodaju turističkih aranžmana i odnose između pružatelja i korisnika turističkih usluga.

Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine u turizmu prepoznaje sljedeće trendove:

- otvaranje novih tržišta,
- penetracija na nova geografska tržišta i privlačenje novih tržišnih segmenata kupaca različitih demografskih i psihografskih profila,
- razvoj proizvoda,
- unapređenje postojećih i stvaranje novih proizvoda,
- zauzimanje okolišno odgovorne pozicije,
- proaktivan odnos prema očuvanju prostora, bioraznolikosti, prirodnih i društvenih resursa,
- razvoj novih komunikacijskih i prodajnih vještina,
- korištenje stalno rastućih mogućnosti i sve veće razine tržišne penetracije novih informacijskih tehnologija,
- razvoj novih inovacija postojećih poslovnih i upravljačkih modela,
- umrežavanje razvojnih dionika i strateško upravljanje na destinacijskoj razini.

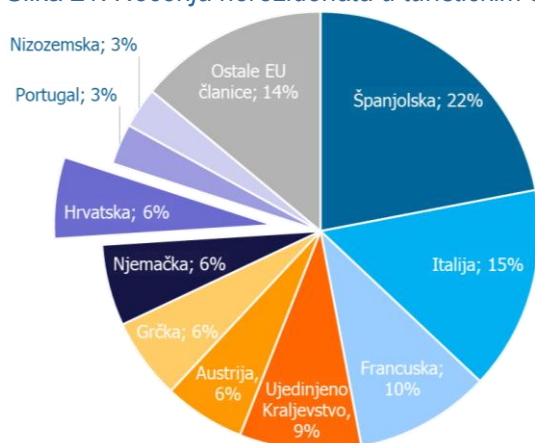
Slika 20: Broj noćenja rezidenata i nerezidenata u turističkim smještajima u EU (u mlrd.)

Izvor: Statista

Hrvatska je jedna od zemalja članica EU s najvećim udjelom broja noćenja nerezidenata u turističkim smještajima u 2016. godini (Slika 21). Španjolska zauzima najveći udjel broja noćenja nerezidenata u turističkim smještajima s udjelom od 22% te ju slijedi Italija s 15%. Hrvatska je među top 8 zemalja po udjelu noćenja nerezidenata, a u 2016. godini udio je iznosio 6%. U Europskoj uniji prisutan je rastući trend broja noćenja u turističkim smještajima, kako rezidenata tako i nerezidenata. U 2015. godini zabilježeno je ukupno 2,78 mlrd. noćenja od čega 1,52 mlrd. čine rezidenti, a 1,26 mlrd. nerezidenti. U obuhvaćenom razdoblju od 2011. do 2015. godine broj noćenja nerezidenata brže je rastao u odnosu na noćenja rezidenata.

Slika 21: Noćenja nerezidenata u turističkim smještajima u EU

Izvor: Eurostat

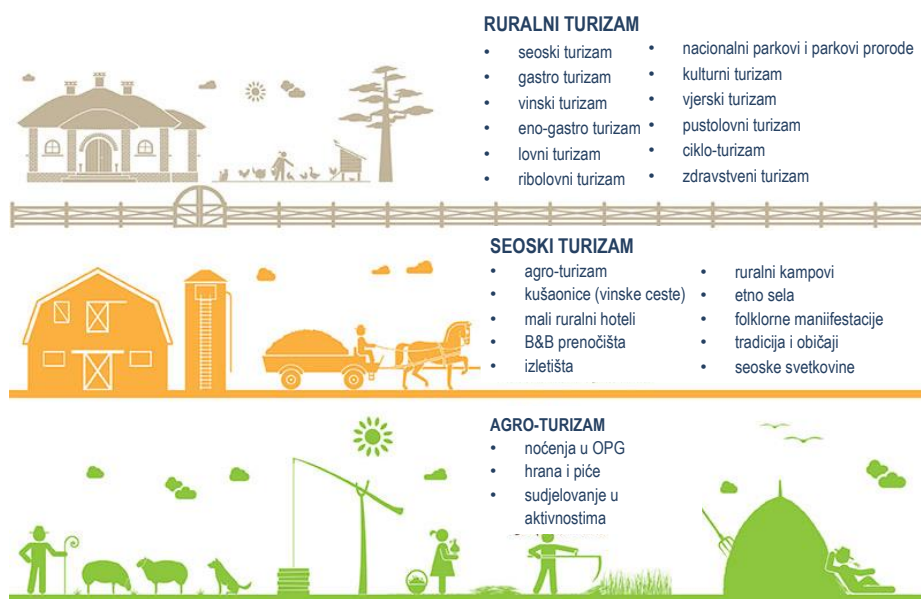
Ruralni turizam

Prostor Općine kao turističke destinacije raspolaže značajnim potencijalima za razvoj ruralnog turizma. Ovaj tip turističkih aktivnosti se različito definira, ali se najčešće povezuje s turističkim putovanjima u ruralna područja koja turistima pružaju različite doživljaje i iskustva:

- uživanje u očuvanoj prirodi i prirodnim ljepotama područja izvan gradova,
- autentični doživljaji života u ruralnim područjima,
- uživanje u autentičnoj hrani i piću,
- doživljaj susreta s domaćim životinjama,
- doživljaj praćenja divljih životinja i ptica,
- uživanje u mogućnostima pješaćenja i bicikliranja kroz očuvanu prirodu,
- doživljaj tradicionalnih običaja i svetkovina,
- iskustvo sudjelovanja u poljodjelskim poslovima.

Turizam u ruralnim područjima sadrži različite oblike turističke ponude i aktivnosti (Slika 22). Seoski turizam obuhvaća turističke aktivnosti u ruralnim sredinama u užem smislu. Pojam eko-turizam obuhvaća samo turističke djelatnosti obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava - OPG-ova.

Slika 22: Struktura ruralnog turizma

Izvor: <http://www.apartmanija.hr/zajednica/aktualno/ruralni-turizam>, Prilagodba T&MC Group

Ruralni turizam aktivno uključuje lokalne zajednice i lokalno, seosko stanovništvo te donosi koristi budući da se temelji na očuvanju prirodnog i kulturnog naslijeđa. Ruralni turizam također povećava kvalitetu života i opće blagostanje ruralnih područja.

Tablica 19: Tipovi smještaja, aktivnosti i atrakcija koje zanimaju ruralne turiste

Smještaj	Aktivnosti	Atrakcije
Kampovi, mobilne kućice	Promatranje životinja	Arheološka nalazišta
Smještaj u seoskim kućanstvima	Bicikliranje	Kulturni centri
Manji B&B pansioni	Jahanje konja	Kulturne-povijesne građevine
Mali ruralni hoteli	Kuharske radionice	Kulturno-umjetničke priredbe
Smještaj na farmama	Plovidba čamcima	Lokalne manje tvornice i obrti
Lovačke kuće	Lov i ribolov	Lokalne tržnice
	Sportske aktivnosti, plivanje	Plantaže
	Pješačenje	Muzeji
	Obilazak, npr. vinskih podruma	Tematski i divlji parkovi

Izvor: Studija Ministarstva vanjskih poslova UK o ruralnom turizmu, Prilagodba T&MC Group

Turisti koji posjećuju ruralna područja vrlo često sudjeluju u lokalnim aktivnostima, zanimaju se za stil života na selu, tradiciju i običaje u lokalnim zajednicama (Tablica 19). Oni često koriste smještajne kapacitete kod seoskih kućanstava te spajaju svoj boravak u kućanstvima sa seoskim aktivnostima i događajima na selu. Turisti također preferiraju nedirnutu prirodne resurse, autentičnu lokalnu gastronomiju i događaje.

Prosječna popunjenost smještajnih kapaciteta u ruralnom turizmu se u EU kreće između 40-50%. Prosječna popunjenost smještajnih kapaciteta u Hrvatskoj zbog prevladavajućeg ljetnog turizma iznosi 31%.

Ruralni turisti su općenito:

- bolje obrazovani i informirani,
- imaju iskustva putovanja,
- dolaze iz socio-ekonomskih skupina s višim i visokim dohocima.

U smislu demografske segmentacije ruralni turisti mogu se podijeliti na četiri skupine (Slika 23):

- stariji turisti u dobi između 50-75 godina - najveći segment ruralnih turista,
- etablirani - turisti s višim primanjima u dobi između 40-50 godina, s najvišim dnevnim budžetima,
- performerer - turisti s uspješnim karijerama u dobi između 30-40 godina, orijentirani na digitalne medije,
- mlađi turisti u dobi između 18-30 godina, prema ponašanju često ne-konformisti i ne-materijalisti, s manjim dnevnim budžetima.

Slika 23: Segmentacija i obilježja ciljanih skupina ruralnih turista

Izvor: Studija "Generiranje dodane vrijednosti kroz turizam u pokrajini Gradišće", Kreutzer, Fischer & Partner (2015), Prilagodba T&MC Group

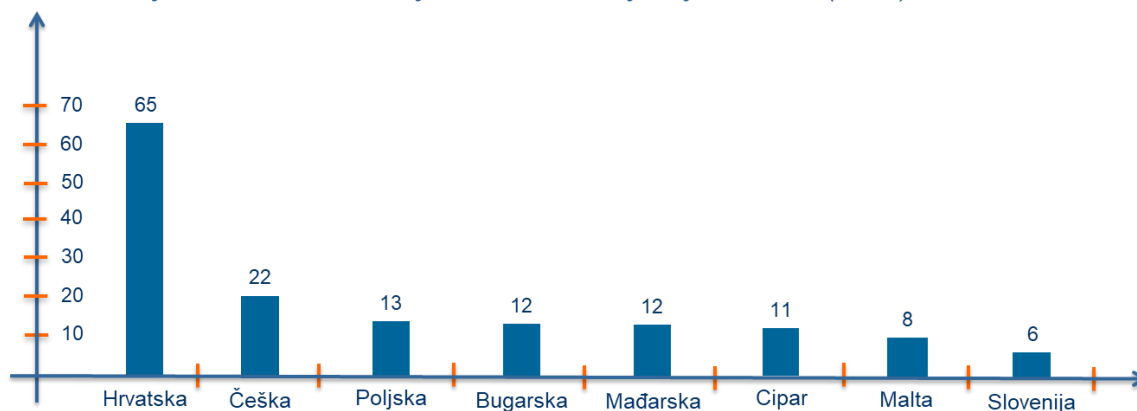
U novije vrijeme snažno raste interes europskih ruralnih turista za destinacijama koje mogu ponuditi mogućnost bicikliranja i šetnje. Njemački i nizozemski turisti su posebno zainteresirani za ove mogućnosti ruralnog turizma. Nezagađen okoliš i prirodne ljepote su također vrlo važan motiv putovanja ruralnih turista. Za europske ruralne turiste je iznimno važna sigurnost destinacije putovanja i zaštite njihova zdravlja. Posebno im je važna politička stabilnost u ruralnim područjima.

Europski turisti su općenito, pa tako i ruralni turisti, osjetljivi na odnos cijene i kvalitete turističkih usluga. Međutim, budući da ruralni turisti dolaze iz imućnijih društvenih segmenata, oni će biti spremni prihvatiti više cijene ako te više cijene jamče odgovarajuću kvalitetu. Posebno se pazi na: kvalitetu doživljaja, kvalitetu smještaja i higijenu, kvalitetu organizacije, ljubaznost pružatelja usluga, kvalitetu hrane.

U pogledu smještaja, ruralni turisti preferiraju autentičan smještaj u lokalnoj zajednici, kampove i manje lokalne hotele. Međutim, sve više su osjetljivi na kvalitetu tog smještaja i preferiraju smještaj u jedinicama više kategorije. Sve je veća popularnost agro-turizma, odnosno boravka na autentičnim farmama koje odražavaju stil života

lokalnog stanovništva. Turisti koji biraju ovakav smještaj vrlo rado prihvaćaju sudjelovanje u farmerskim poslovima oko stoke, žetvi usjeva i berbi poljoprivrednih proizvoda.

Slika 24: Broj međunarodnih noćenja u turističkim smještajima - NMS (u mil.)

Izvor: Eurostat

Promatrajući nove članice EU, Hrvatska je uvjerljivo vodeća prema broju međunarodnih noćenja u turističkim smještajima. U 2015. godini Hrvatska je zabilježila 65 mil. noćenja u turističkim smještajima, a Češka je druga s 22 mil. noćenja.

Slika 25: Atraktivnost ponuđenih usluga u ruralnom turizmu

Izvor: Grgić, I, Prilagodba T&MC Group

U ruralnom turizmu prisutni su sljedeći trendovi:

- Upoznavanje različitih načina života
Definira se u znatiželji turista za novim iskustvima i doživljajima. Osim interesa ljudi za luksuznim proizvodima i doživljajima, sve se više pojavljuje znatiželja prema mirnijim i jednostavnijim iskustvima, npr. boravak u seoskom okruženju.
- Bliskost ljudima, kulturi, prirodi
Želja za upoznavanjem ljudi različitih profila i veća potreba za bijegom iz urbanih, užurbanih sredina u mirnije krajeve i boravak u prirodi.

- Smještaj i prehrambeni trendovi (tradicijske vrijednosti)
Iskustvo tradicionalnih običaja kroz smještajne kapacitete i kroz uživanje u tradicionalnim jelima raznih krajeva.
- Rekreacija (raznolikost ponude / aktivnosti)
Važno je omogućiti turistima ponudu raznovrsnih aktivnosti na otvorenom, npr. jahanje. Također je potrebno omogućiti radionice unutar objekata, npr. sudjelovanje u pripremi domaćih jela.
- Izravna prodaja poljoprivrednih proizvoda
Mogućnost kupnje domaćih proizvoda je izuzetno važno za potpuni doživljaj i zadovoljstvo turista određenim krajem.
- Znanje i prijateljstvo (gostoljubivi domaćini)
Važno je da se turisti ugodno osjećaju tijekom svoga boravka. Time se stvara povjerenje i mogućnost ponovnog dolaska kao i davanja pozitivnih preporuka novim potencijalnim turistima.
- Čist okoliš i lijep krajolik
Temelj uspješne i produktivne turističke ponude.

Gastronomija i ruralni turizam

Ponuda autentičnih lokalnih jela i pića ima posebno značenje u ruralnom turizmu. Turisti koji biraju ruralni prostor kao cilj svojih putovanja često su i gastronomski turisti te očekuju ponudu lokalnih jela i pića koja odražavaju kulturu i običaje tog prostora. Nedavno provedena istraživanja u susjednim državama u panonskoj nizini (Kalenjuk, 2015) pokazuju kako u više od 90% slučajeva ruralni turisti preferiraju lokalna i nacionalna u odnosu na internacionalna jela. Ovakvo ponašanje ruralnih turista je različito od ponašanja i očekivanja tradicionalnih turista koji ljetuju uz morsku obalu i koji preferiraju međunarodna jela, brzu i gotovu hranu te hranu kakvu konzumiraju kod kuće. Postoje različite definicije gastronomskog turizma. Najčešće se tako spominje eno-gastro turizam, kulinarski turizam i turizam kulinarske kulture. Gastro turizam se međutim ne smije poistovjećivati s agro-turizmom. Gastro turizam je podoblik kulturnog turizma jer je kulinarstvo dio opće kulture. Agro-turizam je poseban oblik ruralnog turizma. Međutim gastro-turizam i ruralni turizma, odnosno agro-turizam su usko međusobno povezani.

Istraživanja pokazuju (McKercher *et al*, 2008) da autentična lokalna jela imaju iznimno važan utjecaj na ruralni i gastronomski turizam. Posebnu važnost imaju hladna i topla predjela, autentična jela od mesa ili ribe te lokalni autentični deserti. Gastronomski užici u tom smislu opredjeljuju jedan dan prosječnog turista. Veliki dio turističkog iskustva se tako odnosi na uživanje u jelima i pićima. Postojanje autentične gastronomske ponude u ruralnom turizmu jedan je od činitelja zbog kojih se opredjeljuje ponovni turist te je činitelj ukupne uspješnosti jedne turističke destinacije.

Oznake izvornosti i autentičnosti

U većini turistički razvijenih zemalja EU uvedeni su mehanizmi zaštite ruralne gastronomije i označavanja autentične hrane i pića posebnim certifikacijskim oznakama poput PDO (*Protected Destination of Origin* - zaštićeno porijeklo proizvoda), PGI (*Protected Geographic Indication* - zaštićeno geografsko porijeklo proizvoda), DOC

(denominazione di origine controllata - proizvod kontroliranog porijekla) i dr. Označavanje izvornosti i autentičnosti proizvoda se danas koristi kao snažan marketinški instrument za privlačenja gastro-turista (Slika 26).

Slika 26: Oznake izvornosti i autentičnosti

Europske oznake izvornosti

Izvor: T&MC Group

Hrvatske oznake izvornosti

Francuska ima, primjerice, posebnu strategiju za razvoj lokalne autentične gastronomije koja rješava mnoge probleme u ruralnim područjima, osigurava prodajne kanale za lokalne proizvode i zadržava dodanu vrijednost u ruralnom prostoru. Lokalna gastronomija u Francuskoj privlači brojne gastro i ruralne turiste koji su u potrazi za posebnim doživljajima uživanja u vrhunskim jelima i vinima. Posebna organizacija "Turizam u ruralnim područjima" u Francuskoj koordinira različite interese zainteresiranih strana u ruralnom turizmu: od regionalnih proizvođača vina, proizvođača sireva, udruga vlasnika restorana i smještajnih kapaciteta do jedinica lokalne samouprave. Ova krovna organizacija u suradnji s lokalnim organizacijama i udrugama organizira festivale, sajmove i druge događaje koji privlače turiste. Udruga "Ruralni turizam" objavljuje posebne vodiče kroz restorane koji nude autentična jela u ruralnim sredinama francuskih regija. U tim vodičima mogu biti uvrštena samo ponuda koja je prošla odgovarajuću certifikaciju "identiteta i autentičnosti".

Hrvatska ima deset proizvoda zaštićenih oznakama izvornosti na razini EU-PDO oznakama:

1. Ekstra djevičansko maslinovo ulje Cres
2. Neretvanska mandarina
3. Ogulinski kiseli kupus / Ogulinsko kiselo zelje
4. Istarski pršut / Istarski pršut
5. Krčko maslinovo ulje
6. Korčulansko maslinovo ulje
7. Paška janjetina
8. Šoltansko maslinovo ulje
9. Varaždinsko zelje
10. Slavonski med

Oznakom zemljopisnog porijekla do sada je zaštićeno deset proizvoda – PGI oznake:

1. Krčki pršut
2. Baranjski kulen
3. Lički krumpir
4. Drniški pršut
5. Dalmatinski pršut
6. Poljički soparnik / Poljički zeljanik / Poljički uljenjak
7. Zagorski puran
8. Slavonski kulen / Slavonski kulin

- 9. Slavonska kobasica
- 10. Međimursko meso 'z tiblice

3.4.2 Turistički pokazatelji u Općini

Na području Općine Kalnik registrirana su dva smještajna objekta:

- Planinarski dom Kalnik,
- Holiday Home Luka 10.

Lokacija: planina Kalnik
Vlasnik: Mediteran energija d.o.o.
Smještajni kapacitet: 33+0
Povezanost s prometnicama: da
Sadržaj: restoran, grijanje

Lokacija: naselje Kalnik
Vlasnik: Olinka Gjigaš
Smještajni kapacitet: 6+0
Povezanost s prometnicama: da
Sadržaj: balkon s pogledom, terasa, bazen, grijanje, roštilj, vrt, Wi-Fi

Prema podacima iz sustava eVisitor, u 2018. godini je zabilježeno ukupno 516 noćenja. Od navedenog broja noćenja, 325 se odnosi na Planinarski dom Kalnik, a 191 na Holiday Home Luka 10. Navedeni podaci ukazuju na stagnaciju s obzirom na broj noćenja, a strateškim dokumentom se preporučuje izgradnja turističke infrastrukture i smještajnih kapaciteta u Općini.

Tablica 20: Broj noćenja u smještajnim objektima na području Općine

	2014	2015	2016	2017	2018
Planinarski dom Kalnik	0	0	410	373	325
Holiday Home Luka 10	0	8	135	174	191
Ukupno	0	8	545	547	516

Izvor: eVisitor

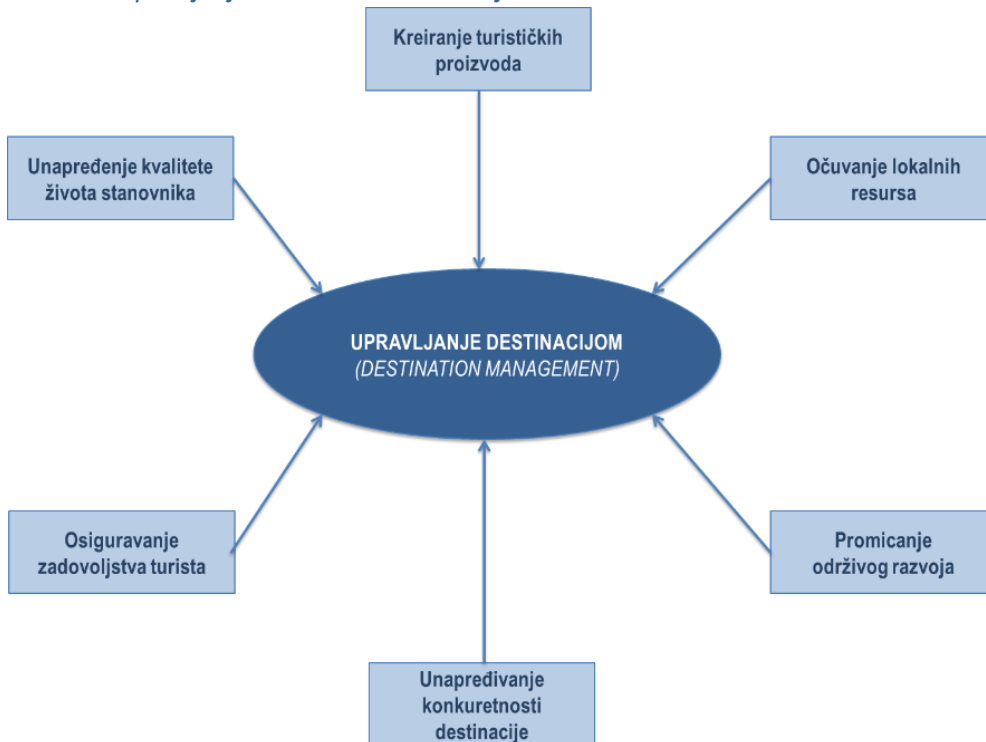
3.4.3 Upravljanje turističkom destinacijom

Uspostavljanje općinske organizacije koja će biti zadužena za upravljanje destinacijom, kao i umrežavanje s drugim akterima turizma na razini županije, nacionalnoj i međunarodnoj razini, predstavljaju ključne činitelje uspješnosti razvoja turizma u Općini. U okviru razvoja turizma potrebno je planirati projekte i mjere u sljedećim područjima djelovanja:

- uspostavljanje općinske organizacije za upravljanje turističkom destinacijom,
- uspostavljanje stalne koordinacije s turističkim organizacijama i turističkim inicijativama u drugim JLS,
- razvoj sustava turističke mobilnosti.

Slika 27: Upravljanje turističkom destinacijom

Izvor: Manente (2008) / CISET

Uspostavljanje općinske organizacije za upravljanje turističkom destinacijom

Općina Kalnik će implementacijom ove strategije postati turistička destinacija kojom je potrebno sustavno upravljati kako bi se postigli planirani strateški ciljevi. Upravljanje turističkom destinacijom (engl. *Destination Management*) znači upravljanje i integraciju različitih lokalnih turističkih potencijala i infrastrukture, turističkih aktivnosti i turističkih aktera u nekom turističkom odredištu.

Upravljanje destinacijom obuhvaća aktivnosti razvoja turističkih proizvoda i usluga, očuvanje lokalnih prirodnih potencijala, promicanje održivog ekonomskog razvitka, unapređivanje ukupne konkurentnosti destinacije na turističkom tržištu, osiguravanje visoke razine kvalitete turističkih proizvoda i zadovoljstva turista te unapređenje ukupne kvalitete života lokalnog stanovništva (Slika 27). Budući da je upravljanje lokalnim turističkim potencijalima odgovornost lokalne samouprave, za implementaciju destinacijskog menadžmenta i marketinga destinacije u Općini zadužena je Turistička zajednica Općine Kalnik.

Uspostavljanje koordinacije s drugim akterima turizma

Turistički privatni ponuđači i njihove organizacije u suradnji s Općinom i Turističkom zajednicom trebaju se horizontalno povezivati s turističkim akterima unutar Županije, na nacionalnoj razini te međunarodnoj razini. Budući da politike regionalnog razvoja EU stimuliraju prekograničnu suradnju, potrebno je povezivanje s jedinicama lokalne samouprave u susjednoj Mađarskoj te sudjelovanje u prekograničnim projektima u panonsko-podunavskoj europskoj makro-regiji.

Razvoj sustava lokalne mobilnosti

Za razliku od turista u obalnom turizmu koji preferiraju "more i sunce" turističke proizvode i nisu pretjerano mobilni, turisti u kontinentalnim područjima naglašeno su aktivni i mobilni. Nakon dolaska u određeno turističko područje, kontinentalni turisti očekuju ponudu usluga lokalne mobilnosti.

Fotografija: DIGIBUS, turistički autobus bez vozača u gradu Salzburgu, Austrija
Izvor: www.kommunal.at

Usluge suvremene turističke mobilnosti u kontinentalnom turizmu obuhvaćaju tradicionalna transportna sredstva poput konja i kočija, preko iznajmljivanja bicikala i električnih motornih vozila (e-skuteri, e-automobili, e-mini busevi i sl.).

Stvaranje uvjeta za lokalnu mobilnost obuhvaća mjere poput:

- uspostavljanja stanica za najam bicikala,
- organizaciju javnog lokalnog prijevoza turista i stanovnika Općine.

3.4.4 Strateške odrednice za razvoj turizma

Glavne strateške smjernice za razvoj turizma na području Općine u razdoblju do 2027. godine:

- unapređenje agro-turističke ponude,
- izgradnja smještajnih kapaciteta – hotelski kapaciteti u naseljima, agro-turistički kapaciteti
- razvoj kapaciteta medicinskog turizma i domova za seniorsku populaciju,
- unapređenje ponude autentične lokalne gastronomije.

4 STRATEŠKA PODRUČJA DJELOVANJA: KAKO OSTVARITI CILJEVE?

Na temelju analize postojećeg stanja za strateški horizont do 2027. godine, dakle za naredno financijsko razdoblje EU, ovim strateškim dokumentom su postavljena tri glavna strateška cilja:

1. **Ubrzavanje ekonomskog rasta** i lokalnog socio-ekonomskog razvitka;
2. **Stvaranje uvjeta za poželjan život** u Općini i zaustavljanje iseljavanja; te
3. **Stvaranje uvjeta za energetska nezavisnost** Općine kroz jačanje lokalne proizvodnje energije iz obnovljivih izvora.

Ostvarivanje ovih strateških ciljeva neće biti moguće kroz spontani ekonomskih razvitak. Potrebno je izabrati prioriteta područja djelovanja / područja intervencije, programirati mjere koje će Općina pokretati i provoditi te konačno implementacijske projekte (Slika 28).

Slika 28: Područja intervencije, prioriteta i mjere u razdoblju do 2027. godine

Izvor: T&MC Group

Implementacijski projekti koje će pokretati Općina samostalno i u suradnji s privatnim sektorom predstavljaju glavne instrumente provođenja strategije i djelovanja u izabranim prioriteta područjima djelovanja, kako bi se ostvarili planirani strateški ciljevi.

4.1 Prioritetna područja djelovanja i strateške mjere intervencije

U okviru ovog strateškog dokumenta su definirana pet prioriteta područja djelovanja, odnosno područja u kojima je nužna intervencija:

1. razvoj prometne i komunalne infrastrukture,
2. unapređenje društvena, kulturne i sportske infrastrukture,
3. gospodarstvo i turizam – ubrzavanje gospodarskih djelatnosti u području prerađivačke industrije, turizma i logistike,
4. razvoj poljoprivrede,
5. očuvanje okoliša i proizvodnja energije.

Razvojni prioriteti su usklađeni sa strateškim dokumentima višeg ranga:

1. Strategija EU 2020 / Europa 2027
2. Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine
3. Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020.

U Tablici 21 prikazani su prioriteti intervencije i strateške mjere i koje će provoditi Općina u cilju ubrzanja socio-ekonomskog razvitka, te njihova usklađenost sa strateškim dokumentima višeg ranga.

Tablica 21: Pregled prioriteta intervencije i strateških mjera do 2027. godine

Razvojni ciljevi	Prioriteti intervencije	Strateške mjere	Povezanost sa strateškim dokumentima višeg ranga
1. Ubrzavanje ekonomskog rasta i lokalnog razvoja	1.1. Prometna i komunalna infrastruktura	1.1.1. Uređenje glavnih naselja na području Općine (uređenje trgova, zelenih površina, pješačkih i biciklističkih staza, društvenih domova i dr.)	Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine – Prioritet 1.2., Mjera 1.2.1. Operativni program Ruralni razvoj, grupa mjera 07, operacija 7.4.1.
		1.1.2. Modernizacija lokalnih prometnica	Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine – Prioritet 1.2., Mjera 1.2.1. Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. – Prioritet 2.2., Mjera 2.2.1.
		1.1.3. Unapređenje sustava vodoopskrbe i odvodnje na području Općine	Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine – Prioritet 1.2., Mjera 1.2.1. Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. – Prioritet 2.3., Mjera 2.3.1.
		1.1.4. Izgradnja mreže širokopojsnog pristupa Internetu	Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine – Prioritet 1.2., Mjera 1.2.1. Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. – Prioritet 2.5.

		<p>1.1.5. Unapređenje sustava javne rasvjete u naseljima na području Općine</p>	<p>Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine – Prioritet 1.2., Mjera 1.2.1.</p> <p>Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. – Prioritet 2.3., Mjera 2.3.1.</p>
		<p>1.1.6. Uređenje javnih površina (zelene površine, groblja)</p>	<p>Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine – Prioritet 1.2., Mjera 1.2.1.</p> <p>Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. – Prioritet 2.5.</p>
<p>1. Ubrzavanje ekonomskog rasta i lokalnog razvoja</p>	<p>1.2. Gospodarstvo i turizam</p>	<p>1.2.1. Izgradnja i uređenje poduzetničkih zona na području općine</p>	<p>Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. – Prioritet 1.3., Mjera 1.3.1.</p>
		<p>1.2.2. Izgradnja poduzetničkih inkubatora / centara kompetencija/ poduzetničkih centara za bio-tehnologije</p>	<p>Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. – Prioritet 1.1., Mjera 1.1.1.</p>
		<p>1.2.3. Stvaranja uvjeta za razvoj turizma i turističkih proizvoda s visokom dodanom vrijednošću (medicinski turizam, ruralni i planinarski turizam, golf turizam, cikloturizam i dr.)</p>	<p>Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine – Prioritet 1.2., Mjera 1.2.1.</p> <p>Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020.</p>
		<p>1.2.4. Poticanje privatnih ulaganja u izgradnju smještajnih kapaciteta u malim hotelima, kućanstvima i OPG</p>	<p>Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020.</p> <p>Studija razvoja turizma Križevačko-kalničke regije (2004.)</p> <p>Operativni plan razvoja cikloturizma Prigorja i Podravine (2017.)</p>
		<p>1.2.5. Razvoj turističkog marketinga i sustava upravljanja destinacijom</p>	<p>Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020.</p> <p>Studija razvoja turizma Križevačko-kalničke regije (2004.)</p> <p>Operativni plan razvoja cikloturizma Prigorja i Podravine (2017.)</p>

		1.2.6. Izgradnja infrastrukture za specifične oblike turističke ponude (sportski turizam, skijališni turizam)	Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. Studija razvoja turizma Križevačko-kalničke regije (2004.)
--	--	---	--

Razvojni ciljevi	Prioriteti intervencije	Strateške mjere	Povezanost sa strateškim dokumentima višeg ranga
1. Ubrzavanje ekonomskog rasta i lokalnog razvoja	1.3. Poljoprivreda	1.3.1. Izgradnja skladišno-logističkih kapaciteta za otkup poljoprivrednih proizvoda	Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. Operativni program za korištenje EAFRD u RH za razdoblje 2021-2027.
		1.3.2. Poticanje osnivanja proizvođačkih grupa i organizacija na području Općine	Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. Operativni program "Ruralni razvoj" 2014-2020. Operativni program za korištenje EAFRD u RH za razdoblje 2021-2027.
		1.3.3. Poticanje razvoja ruralnog turizma (agro-turizam, eno-gastro turizam, kušaonica vina i dr.)	Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. Operativni program "Ruralni razvoj" 2014-2020. Operativni program za korištenje EAFRD u RH za razdoblje 2021-2027.
2. Stvaranje uvjeta za poželjan život u Općini	2.1. Društvena infrastruktura	2.1.1. Uređenje društvenih domova u naseljima na području Općine	Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. Operativni program "Ruralni razvoj" 2014-2020. Operativni program za korištenje EAFRD u RH za razdoblje 2021-2027.
		2.1.2. Razvoj sustava brige o starijima i nemoćnim	Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014-2020. Operativni program za korištenje Socijalnog fonda EU u RH za razdoblje 2021-2027.
		2.1.3. Izgradnja stanova za mlade bračne parove	Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014-2020.

			Operativni program za korištenje Socijalnog fonda EU u RH za razdoblje 2021-2027.
--	--	--	---

Razvojni ciljevi	Prioriteti intervencije	Strateške mjere	Povezanost sa strateškim dokumentima višeg ranga
2. Stvaranje uvjeta za poželjan život u Općini	2.2. Sportsko - rekreacijska infrastruktura	2.2.1. Izgradnja sportskih objekata (školska sportska dvorana, otvorena sportska borilišta i sl.)	Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. Operativni program "Ruralni razvoj" 2014-2020. Operativni program za korištenje EAFRD u RH za razdoblje 2021-2027.
		2.2.2. Izgradnja sportsko-rekreacijske infrastrukture za zimske sportove	Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. Operativni program "Ruralni razvoj" 2014-2020. Operativni program za korištenje EAFRD u RH za razdoblje 2021-2027.
		2.2.3. Izgradnja kupališne sportsko-rekreacijske infrastrukture	Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. Operativni program "Ruralni razvoj" 2014-2020. Operativni program za korištenje EAFRD u RH za razdoblje 2021-2027.
	2.3. Kulturna infrastruktura	2.3.1. Uređenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture uz arheološko-geološka nalazišta na području općine	Strateški plan razvoja kulture u RH 2018-2021. Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. Operativni program za korištenje EFRD u RH za razdoblje 2021-2027.
		2.3.2. Uređenje sakralnih kulturno-povijesnih dobara na području Općine	Strateški plan razvoja kulture u RH 2018-2021. Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije 2014.-2020. Operativni program za korištenje EFRD u RH za razdoblje 2021-2027.
	3. Energetska nezavisnost i očuvanje okoliša	3.1. Lokalna proizvodnja energije	3.1.1. Poticanje ulaganja u kogeneracijsku proizvodnju energije iz obnovljivih izvora

	3.2. Energetska učinkovitost	3.2.1. Ulaganja u energetska učinkovitost javne rasvjete i javnih objekata	Strategija energetske razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom do 2050. (u fazi e-savjetovanja) Operativni program za korištenje EFRD u RH za razdoblje 2021-2027.
	3.3. Zaštita okoliša	3.3.1. Unapređenje sustava zaštite okoliša i upravljanja otpadom	Zakon o zaštiti okoliša i uredba o Ekološkoj mreži Strategija upravljanja otpadom Operativni program za korištenje EAFRD u RH za razdoblje 2021-2027.

Prioritet # 1- komunalna i prometna infrastruktura

Pojam komunalne infrastrukture predstavlja sve objekte i uređaje kojima se obavljaju komunalne djelatnosti ili objekti i uređaji koji se koriste prilikom obavljanja navedenih komunalnih djelatnosti. U Republici Hrvatskoj komunalne djelatnosti određuje Zakon o komunalnom gospodarstvu. Komunalnim djelatnostima smatraju se opskrba pitkom vodom, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda, prijevoz putnika u javnom prometu, održavanje čistoće, odlaganje komunalnog otpada, održavanje javnih površina, održavanje nerazvrstanih cesta, tržnice na malo, održavanje groblja i krematorija i prijevoz pokojnika, obavljanje dimnjačarskih poslova i javna rasvjeta. Najveći broj komunalnih poslova u Hrvatskoj obavlja se putem osnovanih trgovačkih društava koja u pravilu djeluju pod nadzorom izvršnog tijela jedinice lokalne samouprave. Na Slici 29. prikazane su glavne vrste komunalne i prometne infrastrukture. Razvoj komunalne i prometne infrastrukture je danas strateško pitanje povezano ne samo s lokalnim razvojem već i razvitkom cijelih regija. U okviru Strategije razvoja na području Kalnika izgradnja komunalne i prometne infrastrukture predstavlja prvi prioritet intervencije.

Slika 29: Vrste komunalne i prometne infrastrukture

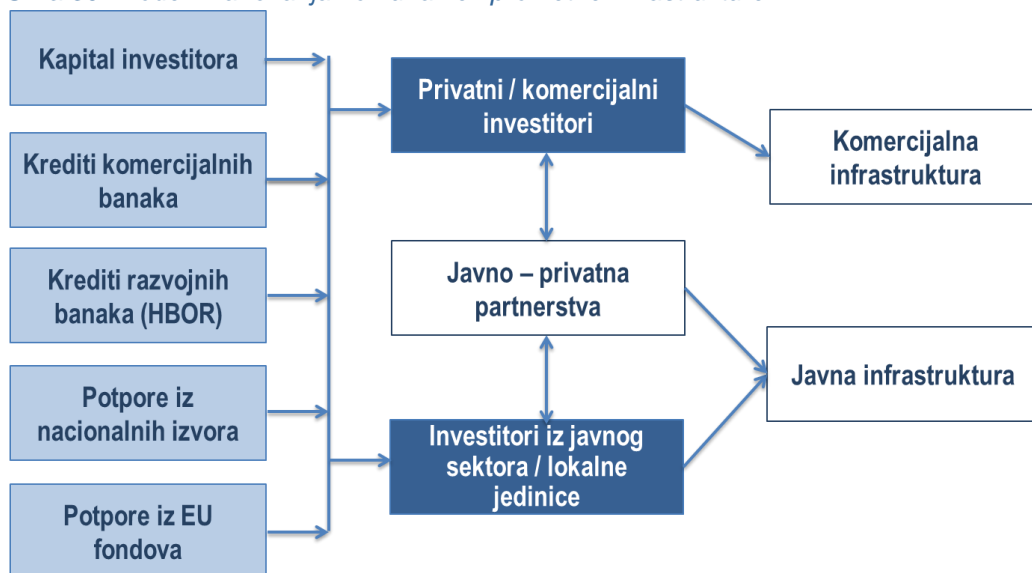
Izvor: T&MC Group

Na području Općine potrebno je modernizirati komunalnu infrastrukturu koja se odnosi na modernizaciju lokalnih prometnica i povezivanje, a također je u fokusu i unapređenje vodoopskrbe i odvodnje. Prvi prioritet također uključuje i uspostavljanje sustava za upravljanje općinskom fizičkom imovinom i formiranje kapitala, uređenje javnih površina i izgradnju javne Wi-Fi infrastrukture.

Općina će u razdoblju 2019-2027.g. pokretati projekte izgradnje komunalne i prometne infrastrukture sukladno ovom strateškom planu. Implementacijski projekti će biti financirani iz vlastitih izvora Općine, strukturnih i investicijskih fondova EU te kroz model javno-privatnog partnerstva (Slika 30).

Slika 30: Model financiranja komunalne i prometne infrastrukture

Izvor: T&MC Group, prema A. Panasiuk (2007)

Prioritet # 2 – gospodarstvo i turizam

Drugi prioritet intervencije odnosi se na sektor gospodarstva i turizma. Strateškim dokumentom predviđene su mjere intervencije kojima je cilj unapređivanje uvjeta za podizanje privlačnosti Općine za ulaganja privatnih gospodarskih subjekata u području prerađivačke industrije, turizma te stručno-istraživačkih djelatnosti (nove tehnologije u poljoprivredi, bio-tehnologije i sl.).

Poslovne ili poduzetničke zone predstavljaju dio teritorija Općine koji će se urediti i opremiti odgovarajućom komunalnom i poduzetničkom infrastrukturom radi poticanja gospodarske aktivnosti. Poduzetničke zone su projekt Vlade Republike Hrvatske kojim se želi potaknuti razvoj malog i srednjeg poduzetništva osiguravanjem povoljnosti poduzetnicima pri gradnji poslovnog prostora na infrastrukturno opremljenom zemljištu. Prilikom razvoja poduzetničke zone bitno je voditi računa o prometnoj povezanosti unutar zone i izvan poduzetničke zone, o mogućnostima širenja zone u budućnosti, ekološkim čimbenicima i proizvodnim potrebama. Strateškim dokumentom predviđena je izgradnja i komunalno opremanje poslovne zone u cilju poticanja razvoja malog poduzetništva.

Osim poduzetničke zone Općina će samostalno i/ili u suradnji s privatnim investitorima te uz sufinanciranje iz strukturnih i investicijskih fondova razvijati poduzetničku infrastrukturu namijenjenu poduzetnicima u području novih tehnologija.

Razvoj turizma u Općini temeljit će se na općem trendu razvoja ruralnog turizma u panonsko-podunavskoj regiji. U tom smislu se može planirati da će na područje Općine, nakon razvoja temeljne turističke infrastrukture, dolaziti turisti iz segmenata turističkog tržišta koji danas dolaze u turistički razvijene ruralne prostore Panonske nizine.

Ciljani segmenti tržišta ruralnog turizma bit će:

- etablirani turisti s višom kupovnom moći, skloni novim turističkim iskustvima, kulturnim događajima, ljubitelji vrhunske i autentične gastronomije, skloni višoj turističkoj potrošnji,
- postmaterijalni turisti, skloni eko-turizmu i aktivnom turizmu, multikulturno orijentirani i neskloni pretjeranoj potrošnji,
- turisti „performeri“, skloni intenzivnom korištenju novih tehnologija, konzumenti kulturnih i kreativnih turističkih proizvoda te skloni visokoj razini turističke potrošnje.

Prioritet # 3 – poljoprivreda

Na području Općine djeluje veliki broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (OPG). Tijekom 2018. godini bilo je registrirano 193 OPG-a koji aktivno djeluju. Općina će u ovom strateškom razdoblju sustavno stvarati uvjete za razvoj suvremene i napredne poljoprivrede te nepoljoprivrednih djelatnosti u OPG-ima. Prostor Općine pogodan je i za razvoj agro-turizma kako bi se omogućilo aktivno sudjelovanje turista na seoskom domaćinstvu radi odmora, rekreacije i doživljaja seoskog ambijenta. Navedena vrsta turizma je pogodna i za razvoj poljoprivrede s obzirom da su turisti izravno uključeni u svim poslovima seoskog života koji uključuju brigu o životinjama i biljkama, sadnju, berbu i žetvu hrane i sl. Gradsko stanovništvo koje je umorno od gradskog života se odlučuje na odmor u čistoj prirodi te odabire boravak u seoskim sredinama i povratak prirodi. Sukladno navedenom, u cilju jačanja agro-turizma osnovat će se centar kompetencija za razvoj agro-turizma na području Općine i susjednih jedinica lokalne samouprave. Osnovni cilj centra kompetencija bit će razvoj ljudskih potencijala, a specifični ciljevi poboljšanje kvalitete agro-turističkih usluga i unapređenje vještina korisnika Centra u području agro-turizma.

Prioritet #4 - kulturna, društvena i sportska infrastruktura

Intervencije u području razvoja kulturne, društvene i sportske infrastrukturu predstavlja također jedan od prioriteta. Društvena infrastruktura predstavlja temeljne usluge i strukture koje podupiru kvalitetu života nacije, regije, grada ili susjedstva. To uključuje svaku infrastrukturu koja nadilazi osnovne ekonomske funkcije kako bi zajednica postala privlačno mjesto za život. Društvena infrastruktura se po svojim karakteristikama dijeli na "hard" i "soft" infrastrukturu. Tvrda infrastruktura odnosi se na zdravstvene ustanove i centre, obrazovne ustanove, rekreacijske sadržaje i područja, policijske postaje, vatrogasne postaje, umjetničke i kulturne ustanove, a meka infrastruktura na razne programe, resurse, usluge, zajednice i kulturni razvoj. Ovim se strateškim programom također planira razvoj sportske infrastrukture.

Kao i u slučaju komunalne i prometne infrastrukture, projekti u području kulturne, društvene i sportske infrastrukture bit će financirani iz vlastitih izvora Općine, strukturnih i investicijskih fondova EU te kroz model javno-privatnog partnerstva .

Prioritet 5 – očuvanje okoliša i energija

Peti prioritet intervencije odnosi se na očuvanje okoliša i proizvodnju energije u svrhu energetske nezavisnosti Kalnika. Kako bi se ostvario navedeni cilj, Općina će provoditi projekt uređenja općinskog središta, a strateškim dokumentom također se planira izgradnja postrojenja za proizvodnju energije.

S obzirom na vrste energija prema utjecaju na okoliš, postoje dvije vrste energije: konvencionalna (tradicionalna) i obnovljiva energija koja uključuje i zelenu energiju (Slika 31). Konvencionalna energija odnosi se na vrstu energije koja je dobivena iz tradicionalnih izvora poput ugljena, nafte, prirodnog plina, nuklearne energije i sl. Za razliku od konvencionalne energije, obnovljiva energija predstavlja energiju koja je dobivena iz prirodnih izvora poput sunca, vjetra, vode, geotermalne topline, biomase i biogoriva. Zelena energija predstavlja kategoriju obnovljive energije koja ima najmanji negativan utjecaj na okoliš te također potiče održivi razvoj za razliku od tradicionalne energije

Slika 31: Vrste energija prema utjecaju na okoliš

Izvor: EPA – Američka agencija za zaštitu okoliša, Prilagodba T&MC Group

Lokalna proizvodnja energije u cilju opskrbe i poticanja razvoja gospodarskih i turističkih djelatnosti predstavlja jedan od razvojnih prioriteta Općine. Unatoč činjenici da je proizvodnja iz obnovljivih izvora još uvijek nedovoljno ekonomski opravdana, Općina će poticati privatna ulaganja u projekte "zelene energije". Budući da je veliki dio područja Općine pod zaštitom i uključen u Ekološku mrežu, izgradnja konvencionalnih energana na području Općine nije predviđena ovim strateškim programom. Potencijalnim investitorima u mono- i kogeneracijske energetske objekte su na raspolaganju geotermalna energija, za koju postoje probne bušotine na području Općine, energija sunca i vjetra te poljoprivredne i šumske bio mase.

5 IMPLEMENTACIJA I FINANCIRANJE

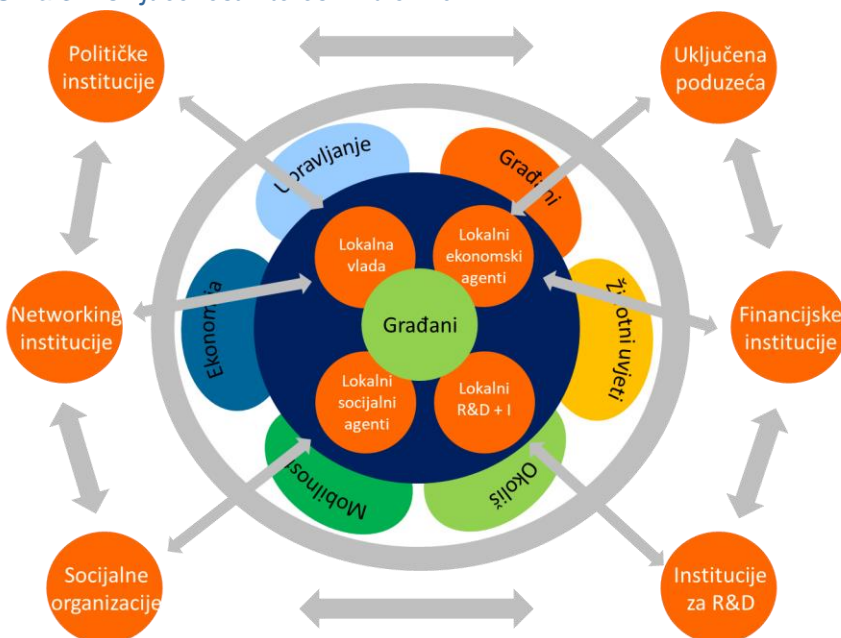
Provođenje ovog strateškog programa razvoja ostvarivanje postavljenih strateških ciljeva odvijati će se kroz pripremu i implementaciju pojedinačnih projekata pripremljenih u skladu s definiranim razvojnim prioritetima i područjima intervencije. **Katalog razvojnih projekata** je poseban dokument koji je sastavni dio Strateškog programa.

Iskustvo provedbe strateških projekata ukazuje na sljedeće glavne činitelje uspješnosti realizacije strateških planova:

1. **uključenost interesnih dionika i definiranje zadataka**
 - **odgovornost i definiranje zadataka** (dodjela zadataka svakom interesnom dioniku koji sudjeluje u implementaciji te dodjela odgovornosti za različite aktivnosti (i moguće neuspjehe) moraju unaprijed biti definirani kako bi se osigurala uspješna implementacija)
 - **vodstvo i koordinacija** (između interesnih dionika mora postojati koordinacija i jasno definirano vodstvo kako bi se olakšao proces implementacije projekata)
2. **uključenost stanovnika**
 - **kontinuiranost procesa** (stanovnici moraju kontinuirano sudjelovati za vrijeme razvoja i trajanja projekata)
3. **višerazinsko upravljanje i pravni okvir**
 - **stvaranje ad-hoc poduzeća ili lokalnih razvojnih agencija za veće projekte** (osnivanje poduzeća za upravljanje projektom može značajno pomoći u implementaciji, moguće je osnivanje i lokalnih razvojnih agencija koje će surađivati s interesnim dionicima u određenim projektima)
 - **pravni okvir** (ključan problem za nabavu u procesu implementacije koji mora biti uzet u obzir)
4. **održivost i učinkovitost**
 - **tržišno natjecanje i poticanje lokalnog razvoja** (fokus na održivosti je ključna te je bitno omogućiti lokalnim poduzećima natjecanje u nabavi te promoviranje njihovog sudjelovanja u projektima)
5. **eksternalije**
 - **upravljanje eksternalijama** (potrebno je uzeti u obzir moguće pozitivne i negativne učinke te izraditi financijski plan kako bi se eksternalije uravnotežile ili potpuno otklonile, posebno u zahvatima koji ulaze u područje zaštićenog krajobraza Kalnik)
6. **monitoring i prilagodljivo upravljanje**
 - **nadzor nad implementacijom** (nadziranje ove faze ključno je zbog više efikasnosti i prilagodbe procesa promjenama u razvoju te mogućnosti prenosivosti)
 - **upravljanje rizicima** (potrebno je upravljati rizicima s obzirom na moguće probleme za vrijeme implementacije)
7. **inovacije i tehnologije -**
 - **inovacije u implementaciji** (novi pristupi zahtijevaju inovativnu implementaciju kako bi se osigurala uspješnost)
 - **IT alati za transparentnost i uključenost stanovnika** (IT alati predstavljaju glavnu ulogu u uključenosti i sudjelovanju stanovnika)
8. **prijenos znanja -**
 - **prijenos znanja u implementaciji** (u ovoj fazi ključno je promatrati i druga iskustva u području, potrebno je kontaktirati stručnjake i interesne dionike s iskustvom u implementaciji sličnih projekata kako bi se osigurao uspjeh)
9. **vidljivost projekata**

Slika 32: Uključenost interesnih dionika

Izvor: ASCIMER – Governance and implementation of Smart City projects in the mediterranean region – primjer za Smart City / Prilagodba T&MC Group

5.1 Organizacijski okvir i odgovornost za provođenje

Strateški program razvoja predstavlja temeljni razvojni dokument Općine koji obuhvaća razdoblje financijske perspektive EU 2021-2027. godine. Strategiju i ostale strateške dokumente (sektorske strategije, strateške planove, akcijske planove) usvaja **Općinsko vijeće** kao svoje ključne političke dokumente.

Strateški program je dinamičan dokument koji će tijekom svog životnog vijeka doživjeti promjene i dopune u skladu s novim situacijama koje se pojavljuju u okruženju. Nivelacije ovog dokumenta također usvaja Općinsko vijeće na prijedlog Općinskog načelnika.

Za realizaciju Strateškog programa odgovornost preuzima **Općinski načelnik** i njegov zamjenik. Odgovornost operativne pripreme projekata preuzimaju stručne službe u Općini.

Svaki implementacijski projekt ili skupina projekata mora imati svog **voditelja** i projektni tim. Odgovornosti voditelja projekat i njegovog projektnog tima su sljedeće:

- izrada projektnog plana,
- priprema projektne i studijske dokumentacije,
- izbor optimalnog modela financiranja,
- izraditi prijavu za korištenje EU fondova,
- u suradnji sa stručnim službama osigurati bankarsko međufinanciranje (HBOR, komercijalne banke),
- organizirati javnu nabavu te ugovaranje radova na projektu,
- upravljati projektom i uspostaviti sustav monitoringa i kontrolinga, te
- osigurati informiranje i vidljivost projekta.

5.2 Financiranje razvojnih projekata

Za financiranje razvojnih projekata Općini su na raspolaganju sljedeći izvori:

1. Potpore iz strukturnih i kohezijskih fondova EU kroz operativne programe i natječaje koje raspisuje provedbena tijela u Republici Hrvatskoj za financijsku perspektivu 2014-2020, te financijsku perspektivu 2021-2027;
2. Potpore iz makro-regionalnih politika EU; te
3. Potpore iz nacionalnih izvora – državnog proračuna Republike Hrvatske.

Osim potpora (bespovratnih sredstava) Općina može koristiti i kreditno financiranje projekata iz programa financiranja razvojnih projekata Hrvatske banke za obnovu i razvitak koja kreditira razvojnih projekata jedinica lokalne samouprave direktno i u suradnji s komercijalnim bankama.

Od ostalih načina financiranja, dostupan je i model javno-privatno partnerstvo (JPP) koji se odnosi na kooperativno djelovanje javnog sektora s privatnim sektorom u proizvodnji javnih proizvoda ili pružanju javnih usluga. Također, potrebno je spomenuti i "pametne obveznice", odnosno namjenske obveznice koje su namijenjene financiranju projekata pametnih gradova i općina te predstavlja napredni oblik financiranja gdje se povrat sredstava vrši kroz ostvarenje određenog cilja. S obzirom na financiranje kreditima banaka, moguće je koristiti sredstva Europske investicijske banke koja podupire razvoj pametnih gradova i općina te nudi mogućnost kreditiranja istih uz povoljne uvjete, a također je potrebno spomenuti Hrvatsku banku za obnovu i razvitak koja nudi programe za kreditiranje projekata JLS u Hrvatskoj.

6 MONITORING I EVALUACIJA

Monitoring je sistematski i rutinski proces prikupljanja podataka i informacija iz projekata kojim se implementira Strateški program Općine koji se sastoji od:

- praćenja efikasnosti upotrebe resursa i ostvarivanja prethodno postavljenih projektnih ciljeva i pokazatelja,
- prikupljanje iskustvenih podataka s ciljem korekcije projektnih aktivnosti i unapređenja prakse strateškog planiranja razvoja Općine i projektnog vođenja u budućnosti,
- prikupljanje informacija za proces evaluacije.

Sistemske prikupljeni podaci se obrađuju i računaju se indikatori.

Za proces monitoringa su važne sljedeće grupe ulaznih podataka:

- financijski podaci - informacije o projektnim budžetima i informacije o utrošenim financijskim sredstvima,
- empirijski (fizički) podaci - podaci iz kojih se računaju indikatori učinaka,
- administrativni podaci - informacije o napretku projektnih radova (u kojoj fazi se projekt nalazi).

Cilj obrade podataka je transformacija kvantitativnih podataka u informacije koje su relevantne donositeljima odluka.

Evaluacija je sistematsko i objektivno ocjenjivanje napretka projekta ili potpunosti projekta nakon njegovog završetka. Procesom evaluacije se ocjenjuju podaci i informacije u cilju pripremanja izvještaja za donositelje strateških odluka. Evaluacija pomaže u donošenju zaključaka u vezi pet najvažnijih aspekata intervencije:

- strateškog značaja intervencije (projekta),
- efikasnosti korištenja resursa,
- učinku intervencije na ostvarenje postavljenih strateških ciljeva,
- dugoročnoj održivosti intervencije (projekta).

Evaluacija mora pronaći odgovore na sljedeća pitanja:

- da li je intervencija imala efekta; ako je koliki je učinak intervencije, pozitivan ili negativan?
- zašto intervencija proizvodi planirane (i neplanirane) učinke?

Informacije koje su prikupljene u vezi s gornjim aspektima monitoringa predstavljaju bazu za evaluacijsku analizu.

Ex-ante evaluacija provodi se na početku procesa strateškog planiranja razvoja Općine. Tokom implementacije se provodi evaluacija napretka implementacije i projektnih aktivnosti. Na kraju strateškog razdoblja i početka novog izrađuje se ex-post evaluacija.

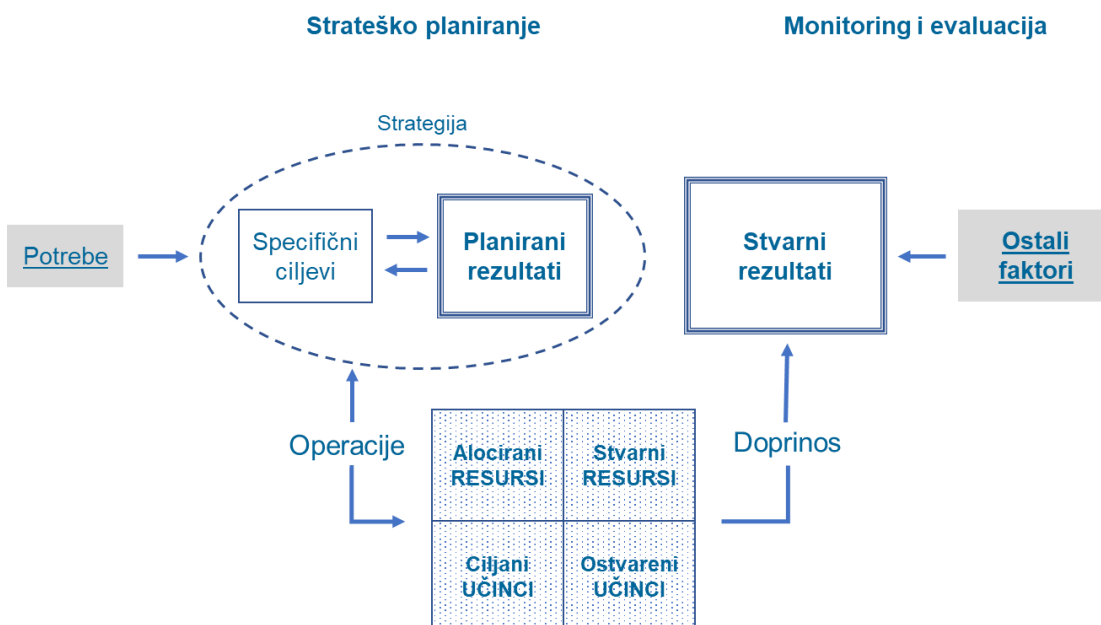

Tablica 22: Vrste evaluacije

Vrsta evaluacije	Aktivnosti
PRETHODNA (Ex-ante evaluacija)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Provjera realističnosti i izvedivosti strateških ciljeva i projekata ▪ Provjera fiskalnih (financijskih) kapaciteta Općine u odnosu na financijske aspekte planiranih projekata ▪ Izvještaj o ex-ante evaluaciji
PERIODIČNA (Interim evaluacija)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kontrola napretka projekata ▪ Izrada redovnih periodičnih izvještaja o napretku implementacije Strateškog programa Općine
NAKNADNA (Ex-post evaluacija)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza pojedinačnih projekata i njihovih učinaka ▪ Rekapitulacija i ocjena strateškog plana i njegove implementacije u cjelini ▪ Analiza ključnih faktora uspjeha / neuspjeha ▪ Rekapitulacija naučenih lekcija

Općina je odgovorna za uspostavljanje procesa monitoringa i evaluacije. Unutar općinske uprave uspostaviti će se centralni tim za upravljanje procesom implementacije Strateškog programa Općine.

Slika 33: Ilustracija odnosa između planiranih i stvarnih rezultata intervencije

Izvor: Europska komisija - Vodič za monitoring i evaluaciju

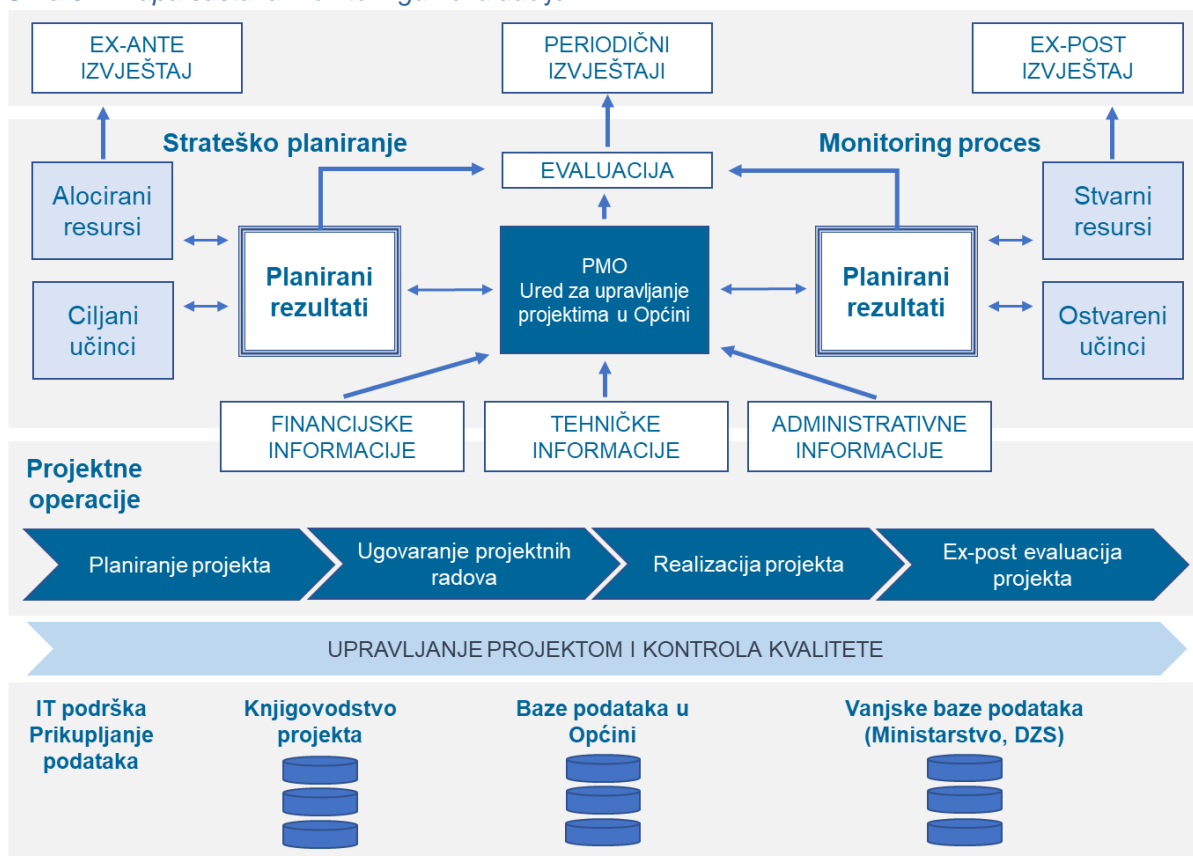
Planirani rezultati (indikatori) moraju biti:

- povezani sa strategijom - moraju obuhvatiti samu suštinu rezultata intervencije koja se planira,
- normativni - moraju imati jasnu normativnu interpretaciju o smjeru kretanja i rezultatu,
- robusni - moraju biti pouzdani i statistički potvrđeni,
- prikupljeni na vrijeme - indikatore koje nije moguće statistički obuhvatiti u realnom vremenu ne treba planirati.

Sustav monitoringa i evaluacije uspostavlja Općina, a sastoji se od četiri razine:

- razina strateškog planiranja, upravljanja projektima implementacije i monitoringa,
- razina pojedinačnih projekata implementacije,
- razina evaluacije i izvještavanja,
- razina prikupljanja podataka i IT podrška.

Slika 34: Mapa sustava monitoringa i evaluacije

Centralno mjesto sustava monitoringa i evaluacije zauzima „PMO – Program management office“ - Ured za upravljanje projektima za implementaciju Strateškog programa Općine. Na ovom mjestu se odvija proces monitoringa i evaluacije. PMO prikuplja kvantitativne i kvalitativne informacije do managementa.

LITERATURA I IZVORI

Dario Đerđa (2009) - *Problematika vlasništva objekata i uređaja komunalne infrastrukture u Republici Hrvatskoj*

Državni zavod za statistiku – *Publikacije i statistika*

Europska komisija - *Strategija Europa 2020.*

Europska komisija - *Vodič za monitoring i evaluaciju*

Hrvatski zavod za zapošljavanje – *Publikacije i statistike*

Koprivničko-križevačka županija – *Županijska razvojna strategija za razdoblje 2014.-2020.*

Koprivničko-križevačka županija – *Studija razvoja turizma*

Koprivničko-križevačka županija – *Operativni plan razvoja cikloturizam u Prigorju i Podravini*

Kreutzer, Fischer & Partner (2015) – *Generiranje dodane vrijednosti kroz turizam u pokrajini Gradišće*

Ministarstvo kulture RH – *Strateški plan za razdoblje 2018-2021.*

Ministarstvo zaštite okoliša – *Uredba o ekološkoj mreži*

Općina Kalnik – *Proračun*

Općina Kalnik – *Prostorni plan uređenja*

Web stranica Smart Travel – *Agroturizam, povratak prirodi*

SGS Economics & Planning – *Role of social infrastructure in local and regional economic development*

POPIS SLIKA

Broj	Naslov slike	Stranica
1.	Metodologija strateškog planiranja jedinica lokalne samouprave	5
2.	Integrirani pristup implementaciji	6
3.	Europa 2020 – sektori u koje će EU usmjeravati ulaganja iz Kohezijskih fondova	7
4.	Strateški ciljevi programskog razdoblja EU 2021-2027.	8
5.	Nacionalni operativni programi	9
6.	Karta Općine Kalnik	14
7.	Ekološka mreža i zaštićena područja na području Općine	15
8.	Značajni krajobraz Kalnik	16
9.	Pokrivenost fiksnim pristupom telekomunikacijskim uslugama u Općini	19
10.	Pokrivenost mobilnim telekomunikacijskim signalom u Općini	20
11.	Zaposleni u pravnim osobama, stanje 31. ožujka 2015.	21
12.	Broj poduzeća prema djelatnostima u 2017. godini (NKD)	22
13.	Usporedni pokazatelji ekonomske razvijenosti Općine	28
14.	SWOT analiza Općine Kalnik	29
15.	Smještaj u prostoru započelih projekata prometne infrastrukture	31
16.	Smještaj projekata planiranih u području Značajnog krajobraza Kalnik	35
17.	Ulaganja jedinica lokalne samouprave – prioritete alokacije vlastitih prihoda i EU fondova	37
18.	"Smart Village" - razvojni koncept tzv. pametnog sela	37
19.	Glavni razvojni ciljevi Općine u razdoblju 2019-2027.g.	39
20.	Broj noćenja rezidenata i nerezidenata u turističkim smještajima u EU (u mlrd.)	41
21.	Noćenja nerezidenata u turističkim smještajima u EU	42
22.	Struktura ruralnog turizma	43
23.	Segmentacija i obilježja ciljanih skupina ruralnih turista	44
24.	Broj međunarodnih noćenja u turističkim smještajima - NMS (u mil.)	45
25.	Atraktivnost ponuđenih usluga u ruralnom turizmu	45
26.	Oznake izvornosti i autentičnosti	47
27.	Upravljanje turističkom destinacijom	49
28.	Područja intervencije i mjere u razdoblju do 2027. godine	51
29.	Vrste komunalne i prometne infrastrukture	56
30.	Model financiranja komunalne i prometne infrastrukture	57
31.	Vrste energija prema utjecaju na okoliš	59
32.	Uključenost interesnih dionika	61
33.	Ilustracija odnosa između planiranih i stvarnih rezultata intervencije	64
34.	Mapa sustava monitoringa i evaluacije	65

POPIS TABLICA

Broj	Naslov tablice	Stranica
1.	Struktura zemljišta u Općini	13
2.	Popis kulturne baštine na području Općine	16
3.	Popis županijskih cesta u Općini	18
4.	Popis lokalnih cesta u Općini	19
5.	Broj OPG-a u Općini po naseljima (31.12.2018.)	21
6.	Popis aktivnih poduzeća sa sjedištem u Općini (predan GFI u 2017. godini)	22
7.	Popis aktivnih obrta u Općini	23
8.	Poslovni subjekti s vlasničkim udjelom Kalnika	23
9.	Broj nezaposlenih prema razini obrazovanja i spolu u listopadu 2018. godine	23
10.	Proračun Općine Kalnik	24
11.	Bilanca Općine Kalnik	25
12.	Osnovne škole, razredni odjeli, učenici i učitelji, početak školske godine 2017./2018.	25
13.	Broj učenika u osnovnim školama u Općini (početak školske godine)	25
14.	Dječji vrtići i druge pravne osobe, djeca i zaposleni, početak pedagoške godine 2017./2018.	25
15.	Sportske udruge na području Općine	27
16.	Vatrogasne udruge na području Općine	27
17.	Kulturne udruge na području Općine	27
18.	Ostale udruge na području Općine	27
19.	Tipovi smještaja, aktivnosti i atrakcija koje zanimaju ruralne turiste	43
20.	Broj noćenja u smještajnim objektima na području Općine	48
21.	Pregled prioriteta i područja djelovanja do 2027. godine	53
22.	Vrste evaluacije	64

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Provedba operacije 7.1.1.

"Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj jedinica lokalne samouprave" u sklopu Mjere 07

Naziv projekta

Izrada Strateškog razvojnog programa Općine Kalnik

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014. - 2020.

Udio u sufinanciranom dijelu: 85% EU, 15% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja